

elkar

UDABERRIA 2022
67. ZENBAKIA

www.elkar.eus

JOAN MARI IRIGOIEN

*Sorgin-argien ehizan eta Babilonia,
jardun emankorraren ale eder bi*

+

JON SISTIAGA

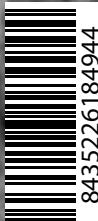
Del reportaje a la novela: *Purgatorio*

EVA GARCÍA SAÉN兹 DE URTURI

El libro negro de las horas, un homenaje a los libros

IZEN PROPIOAK:

Xabi Borda · Maddi Ane Txoperena · Fermín Etxegoien · Aintzane Usandizaga · Gastón Aran Santamaría · Garazi Arrula · Juan Lekue · Goiatz Labandibar · Alberto Muro · Iñigo Roque Irati Jiménez · Antton Olariaga · Sangma Francis · Joxan Goikoetxea · Mila Modu

Egin IRRIaren HARPIDETZA eta jaso DVDa edo ipuina opari!

Harpidetza egin aurretik aldizkaria ezagutu nahi duzu?

Bete www.irrienlagunak.eus webgunean topatuko duzun formularioa
eta azken bi aleak jasoko dituzu deskargatzeko moduan.

NON EGIN HARPIDETZA?

1. Elkar dendetan
2. Katxiporretaren Ikuskizunetan
3. (0034) 943-30 43 32ra deituz
4. harpidetza@irrienlagunak.eus
5. www.irrienlagunak.eus/harpidetza orrian

**URTEAN
49 euro!**

GASTÓN

Kultura sarean

Jarraí gaitzazu gure sare sozialetan

@elkar

elkar_taldea

postdata.elkar.eus

flickr elkartaldea

elkarTaldea

www.elkar.eus

elkar
liburu-dendak

ALGORTA (GETXO)
Telletxe 11
94491 66 16

ARRASATE
Erdikokale 14
943 79 78 29

BAIONA
Gouverneurs 9
559593514

BARAKALDO
Merindad Uribe 14
944372276

BASURI
Dr. Jose Garai 11
944261384

BERGARA
Ibargarai 7
943764050

BILBO
Licenciado Poza 14
944434708

ZAMUDIOKO
ataria Zazpikale
944161450

Iparragirre 26
944240228

DONOSTIA
Fermín Calbetón 21
943420080

Bergara 6
943426350

GASTEIZ
San Prudencio 7
945144501

Apraiztarrak 1
Campus
945141670

HERNANI
Kale Nagusia 30
943551537

IRUN
Colon pasealeku 8
943631726

IRUÑEA
Comedias 14
948224167

Leire 9
948175538

TOLOSA
Arostegieta zg
943673533

Las colecciones preferidas por nuestros lectores

DESTINO

© Atlantycsa S.p.A.

JOAN MARI IRIGOIEN

SORGIN-ARGIEN EHIZAN
Joan Mari Irigoien
ELKAR

BABILONIA
Joan Mari Irigoien
ELKAR

Argitalpen berri bi dakartzala-eta, Joan Mari Irigoieni egin diogu bisita. Galdera serioak egin dizkiogu: bere azken liburuez, ibilbideaz, ekarpenaz... berak txantxa giroan erantzun dituenak, umorea galdu ez duen seinale.

Sorgin-argien ehizan plazaratu berri duzu. Zer topatuko du irakurleak barruan?

Orain dela urte batzuk Tenerifera joan nintzen futbol-partida bat jokatzera, Sanserekian. Halako batean, Tenerifeko kaleetatik genbiltzala, postalak eta postalak zituen denda bat aurkitu genuen, zeinetatik Lanzarotekoek piztu baitzuten nire arreta, hango paisaiek era berezi batean ukitu banindute bezala. Eta, orduan, ahots kementsu bat lehertu zitzaidan eztarrian, erraietatik esaten zidana: Joan Mari: hik noizbait joan behar duk Lanzarotera. Gero, hara joateko parada heldu zitzaidan, eta bidaia hura poema-liburu bat egiteko aitzakia perfektutzat hartu nuen. Hasi nintzen, bada, poema metafisikoak edo egiten... aurkitu

nuen, prozesu hartan, León Feliperen poema bat, "Yo soy el gran blasfemo" izeneko –*Hay un turno de voces: /yo grito, tú rezas, él canta... / El grito es el primero*–, amesten nuen libururen osotasunari behin betiko forma eman ziezaokeena, poema ustez metafisiko haien beste era batekoak –konprometituagoak edo– eranstea otu zitzaidal... izugarria iruditzen baitzitzaidan, besteak beste, zer geratzen ari zen Espainiako monarkiarekin eta monarkiak bultzatutako arma-trafikoarekin: zeinen aise kondentzen ditugun arma gutxi dituzten talde terroristak eta zeinen nekez hortzetaiaraino armatuta dauden armada arautuak. Bide hartan barrena nenhilela, edertasunari ere aurkitu nion bere plusa: ba ote da, bada, munduan,

PREMIO
NADAL
DE NOVELA
N 2022
DESTINO

Cuando la vida se detiene de golpe,
es el momento de saber quién eres.

**“Handik aurrera,
harremanetan
jarri ginen, akordio
bat sinatu genuen...
eta horratx!”**

AZALEKO ETA BARRUKO ARGAZKIAK: JUANJO EGANA

mendiko iturri xume batek sor dezakeena baino kantu ederragorik? Azken gisa, berriz, Lanzarotera egin nuen bidaiai aurkitu nion erremate egokia, Lanzarote burura datorkidan bakoitzean, etortzen ez zait, baina, aldi berean, Leireko monasterioa, ingurune bat bestearren jarrai-pena balitz bezala, alderantziz ere bai!

Aldi berean, edizio gaurkotu eta Irati Jimenezen sarrera luze batekin ateratzen da Babilonia, neurri batean zuri ospe eta irakurle gehien eman dizun liburua. Ze oroitzapen duzu 1989ko eleberriaz? Leku berezirik du zure karreran, zure gogoan?
Lehenik eta behin, Iratiria eskerrak eman nahi dizkiot bere hitzaurreagatik. Gainerakoan, zer oroitzapen ditudan Babilonia...? Onak, edo oso onak, orain kontatuko dizuduna horren adierazgarri: hainbeste saldu zen liburua –errekonozimendu sari batzuk ere jaso zituen, tarteant-, non, egun batean, ohi baino ausartago izatera deliberatu bainintzen, Elkar-eko arduradun nagusiei bilera bat proposatzen niela: ea nire denbora osoa idazteria ematearen truke, soldata itxuroso bat jasotzen nuen: soldata duin bat, alegia. Handik aurrera, harremanetan jarri ginen, akordio bat sinatu genuen, ni betetzen ahalegindu naizena, haietan ere bai... eta horratx!

Zure ibilibidea lehenagotik dator ordea: Oilarra-ren promesa, Hutsetik esperantzara... Zer mantentzen da funtsean duela 45 urteko gazte harenagandik zugan?

Begiak zabaldu, eta mundua gero eta okaztagarri-lokaztagarriagoa dela iruditzen zait: jakiteak, adibidez, munduko aberatsak gero eta aberatsagoak direla birusaren krisiaren ostean, tripetako mina eragiten dit, digestio-

haize itxuragabe batzuek minagotzen didatena: hurrengoan, beharbada, ginekologoaren kontsultara joan beharko dut, ni neu ere haurdun egon naitekeen susmopean sentitzen bainaiz sarri.

Zein esango zenuke direla zure gakoak gaietan, zure ezaugarri nagusiak formetan?

Nik idatzitako obran, egiteko modu bat baino gehiago aurki dezake irakurleak: prosa eta poesia egin dut, bai gazteentzat bai helduentzat, tragedia mingarriak eta nobela umoretsuak. Hemen gauza bat nabarmendu nahi nuke: nobela ustez umoretsu hauetan –Kalamadeen liburua eta Derbia– aurkitu baititut, beren iritzi eta aburuetan, irakurlerik muturrekoenak: edo asko gustatu zaie edo piperrak ere ez.

Beti izan zara zure ideiak erakusteko zalea baina artea ideologiaren menpe jarri gabe. Nola bizi izan duzu konpromiso hori?

Nik hori baino lehenagoko konpromiso bat dut. Edo bi: "Presoak kalera!" eta "Mendekurik ez!".

Azkenik, zure osasunaz galdetu behar. Nola zaudet? Eta nola begiratzen diezu bizitzari eta heriotzari?

Gaizki egin didazu galdera, Xabier, neure kasuan, oSa-Suna baita ez daukadan, baizik eta oXaXuna. Gainera-

koan, bizitzari dagokionez, bizigogoa badaukat, baina, aldi berean, gogo hori apaldua daukat... esan nahi dut ez dudala oraindik umorerik galdu, baina gaixotasunaren azken fase honetan ez nuke harrokeriak jota ibili nahi, planik zehatzenak egiten ditugunean ere, huts egin bailezakete: ustekabeko erorikoa, ustekabeko odobilbidea, ustekabeko ustekabea...

Orain, ez naiz heriotzaren beldur, baina iristen den momentuan, auskalo! Eutanaxiri lotuta hil nahi nuke, besarkada estu bezain suzko batean.

Jainkoagan sinesten dudan ala ez, ez dut garbi. Bainan esan ere esango dizut bizi izan ditudala momentu Jainkozko batzuk, musika ezin ederrago batzuen haritik: instrumental edo naturari lotutakoak: haizearena edo urarena, misterioriari lotutako musikak, azken batean.

Baina hara: Jainkorik ez balego ere, ez nintzateke aztoratuko, hiltzearekin batera, ezer ez bihurtuko ginateke, deus ez... eta ez ezerezak eta ez deusezak ez dute sufrizten!

XABIER MENDIGUREN
Editorea

ALFAGUARA

BERNARDO ATXAGA,
Premio Nacional de las Letras Españolas
y Premio Liber 2021,
deslumbra con un libro emocionante
sobre la vida y la muerte

Penguin
Random House
Grupo Editorial

penguinlibros.com

HEKTOR ORTEGA
Coordinador de la revista Elkar

Proposamena

ROMÁNTICOS DEL SIGLO XXI

Nos resultará conocido el paisaje y el paisanaje. Un pueblo cualquiera de la Euskal Herria atlántica, encajado entre montañas, otrora floreciente núcleo industrial, hoy post-casi todo. Se nos hará familiar la protagonista, una mujer trabajadora que casi siempre pasa desapercibida, como si fuera imperceptible para el ojo humano. Y sentiremos como vivencias propias gran parte de las situaciones y relaciones que desgrana el libro.

Nos sorprenderá el sentido del humor que destila, casi sin querer, la protagonista. Por no hablar de las contundentes sentencias

que, de vez en cuando, deja caer como si tal cosa. El ágil ritmo narrativo nos enganchará a una historia humildemente épica. Un hilo en el que se entrelazan las relaciones afectivas, los vecinos de escalera, la solidaridad de clase y la violencia de los poderosos. Una violencia de daños resultados pero, al parecer, tan imperceptible como la propia protagonista.

Nos dará qué pensar la progresiva destrucción de la red de vínculos sociales que hasta hace no mucho nos conformaban como sociedad: conocíamos a nuestros vecinos, a nuestros compañeros de trabajo, comprábamos

en tiendas de barrio... Todo un entramado de relaciones que las nuevas formas de vida están erosionando hasta el punto de condenar a muchas personas a la soledad.

Pero que no cunda la desesperanza. En cualquier momento, un gesto, una sonrisa, una voz amable pueden desatar fuerzas capaces de alterar el rumbo vital de la protagonista y, quizás, hasta de cambiar un poco el mundo.

Así es *Los últimos románticos*, la novela de Txani Rodríguez, colaboradora habitual de esta revista y premio Euskadi 2021 de literatura en castellano. Bejondeizula, Txani!

LOS ÚLTIMOS ROMÁNTICOS
Txani Rodríguez
SEIX BARRAL

Profila JACK KEROUAC

KEROUAC GUREA

IÑIGO ROQUE EGUZKITA
Errepideanen itzultzalea

Jack Kerouac jaiotzaren mendeurrenaren kari lerro batzuk paratzeko eskatu didate, *Errepiédean* euskaratu nuela-eta zeozer mamitsua esan nezakeelakoan. Urteurrenren beste urteurren batzuekin gurutzatzen dira ezinbestez. Jaiotzak, heriotzak, izenak, hizkuntzak. Txillardegiaren urteurrenen bat joan da duela gutxi, eta horrek gogora ekarri dit Kerouacek *On the Road* idatzi zuenean *Leteriaren egunkari ezkutua* argitaratu zela. Kerouacek Ameriketako "atzeko patio handia" zeharkatu zuen zapiri urtez Neal

Cassidyrekin, bi ziba erok bezala. Txillardegi Ferrol del Caudilloko garita batean idatzi zuen berea, soldaduskako guardietan. Batak beat belaunaldiaren haziak ereingo zituen, desmasia lisergikoekin. Besteak Eusko Tenebrosuen Alkartasuna sortuko zuen, Ildefonso Gurrutxagaren hitzetan esanda (*Krutwigi* kasu egitera). Gurera, existencialismoaren haizeak ekarriko zituen antiguatarrak, eta sozialismo humanistiko baten airea. Kerouacek ere aipatzen du Marx, baina kontrakulturaren saldarri erantsi beharreko osagai gisara.

Halakoak bururatzan zaizkit Kerouac euskara irakur daitekeela oroitzen nai-zinen guzietan. Eta, baita ere, Kerouac jaio zenerako gure aitzitak 8 urte zituela eta Karrantzako alkatearen behiak zaintzen zituela, erreneroen seme, Massachusetts bazein ere antzeman gabe. Ez baikara esku hutsik iristen gure irakurgaietara. Allen Ginsbergen *Ulua* poema ikonikoaren hasierako hitzak baliatuz, biak beren belaunaldiko buru argienetarikoak izan ziren, baina Kerouacentzat bakarrak balio du poemako segidako berriketak: "Nire

belaunaldiko buru argienak ikusi ditut suntsituta / eromenez, gosez akabatzen, histeriaz biluzik, / arrastaka beltzen karraketan barrena ordu txikietan / orratzziztada amorragariaren xerka" (Harkaitz Canorena da itzulpen monumentalak). Gaur egun, zenbait kontuk kirinka egiten digute Kerouacen lanetan: emakumeen apalesteak, zuri ez direnen sinpletzeak, hedonismoak... Ez, ez gara esku hutsik iristen gure irakurgaietara. Baina Kerouac baitezpadako bide-orria da errepide honetan.

Sylvia Plathen eleberri bakarra, bigarren olatu feministaren ikurretako bat

Eleberria
BEIRAZKO KANPAIA
Sylvia Plath

IRATI JIMÉNEZ IDAZLEA

BARREN-BARRENEAN

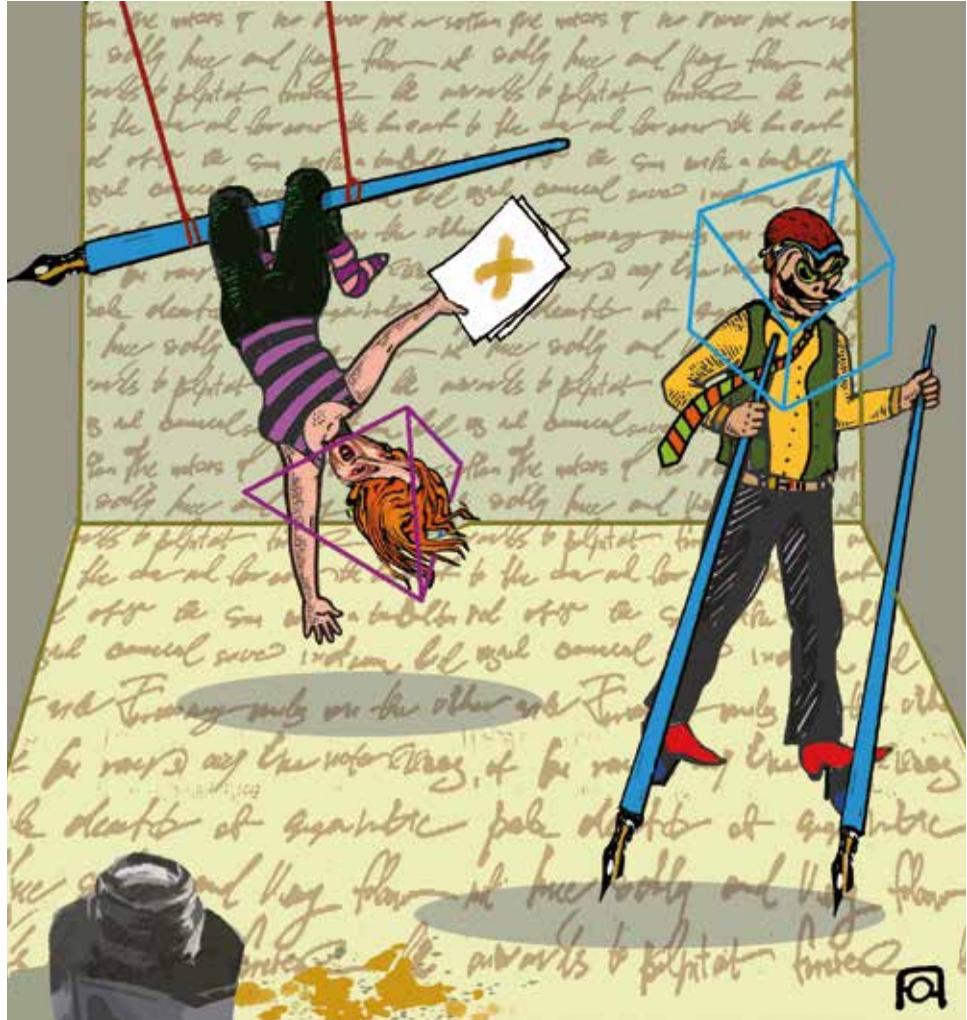
NOBELA ONAK, URRI ETA URRE

Lagunok, zer pentsatuko zenukete, idatziko banu egunen baten nobela bat, i letraren puntuak eta t letraren palotxoak falta dituena? Elkarrizketetan azpimarratuko nuke asko kosta zaidala, badagoela jendea kontra izan dudana, ez dela erraza izan. Alegia, argi geratuko litzateke egin dudana nahita egin dudala eta, sekula jakingo ez dudan arren,uste dut horrek, daukagun itsutasun kritikoarekin eta irakurleen eskuzabaltasun neurrigabearekin, experimentalismoaren abangoardiarako hautagai izango nintzatekeela. Logikoagoa litzatekeen arren, zuek guztioiak pentsatzea edo neu naizela ergela edo zuok hartu nahi zaituzteda ergeltzat.

Esperimentalismoz mozorrotuta, iraultza formalaren eta orijinaltasunaren izenean egin dira literaturaren historiako ariketarik estrafalarioenak. Esperimentu frakasatuak osatzen dute nobelagintzaren historiaren parte handi bat. Zola bera, experimentalismoaren barrokismo esquizofrenikoan galdu zen, irakurrezina izateraino. Editore batekin hamar urtez bizi izan nintzelako esan dezaket psikiatriakoetako ere bidaltzen dituztela argitaletxeetara nobeletako zirriborroak, formaren aldetik guztiz experimentalak zirela aldarrikatuz. Esperimentu horiek zentzudunak ala zentzugabeak diren, hori da kontua. Eta esperimentua bukatu ondoren, idazleak eta beste guztioiak nola epaitzen dugun emaitza. Bukatu duelako idazlea pozik egotea normala izan daiteke eta humanoa, baina literatura epaitzeko ez da nahiko. Testuari galdeitu behar diogu funtzionatzen ote duen, esperimentua zerbait interesgarria sortu duen. Badu interesik? Ulertzen da? Sortu da edertasunik edo magiari? Eta literaturarik?

Nobela gutxi egin dituen literatura bat daukagu eta nobela gutxi irakurri duen jendeak egindako literatura bat, tamalez. Nobela on bat sukarraldi batean irakurtzearen plazera ezagutu duten irakurleek ondo dakite plazer hori zer den. Ez genuke inoiz gutxieti beharko, i guztiek puntuatutelako eta t guztiek palotxoa. Dostoevskiren nobeletako mundua Dickensen eleberrietako baino konplexuagoa da baina Karamazovek ez duela Pickwick hiltzen zion Julio Cortázarrek eta arrazoi zuen, batak ez du bestea kentzen, irakurle berberak maite ditzake biak, esperientzia osagarriak dira.

Nobela onak ondo egindako nobelak dira. Bizirkidau, esnatu egiten zaituzte, gogoangarriak dira. Bizitako esperientziengatik antzeria gogoratzen dira, baita argumentua ahaztu ondoren ere. Leku batera eraman zintutzetako, aspaldi, eta leku horretako usainen memoria da kartelako. Nik ezagutu egiten dut inoiz existitu ez den Arranondo, Kresala irakurri nuelako, egon nintzen aspaldi New York triste eta magiko batean, 110. street-eko geltokian (Elkar, 1985), badakit zer gertatu zen Hamaseigarrenean aidanez (Erein, 1996) eta nola joan ziren

ILUSTRAZIOA: ANTON OLARIAGA

preso Neguriko aberaskume hura hil zuten bi mutilak, Izurri berriaren (Elkar, 1984) bukaeran. Berritzaleak ziren nobela horiek? Gure literatura txikian denek ekarri zuten berrikuntzaren bat.

Berritzaleagoak badira, jakina. Tartean nire fabriekotako batzuk, 100 metro (Erein, 2020), Abuztuaren 15eko bazkalondoa (Elkar, 1979) edo Babilonia (Elkar, 1989), adibidez. Formaren esperimentazioan asmatu zuten Saizarbitoriak, Arrieta eta Irigoienek, kontatu nahi zuten istorioa kontatzeko bide egokia topatu zuten. 100 metrok biolentziak zeharkatutako gizarte fragmentatuaren erretroatua ematen digu; Abuztuaren 15eko bazkalondoak erabaki txiki batek izan dezakeen zailtasun titanikoa sentiarazten digu, denbora behin eta

berriro luzatuz, erosarioan bezala; Babilonian hiru narratzaileen teknikak, desagertutako iragan munduan desastrea bere protagonisten itsutasunetik bizitzera behartzen gaitu, mundu futurotik etorritako lekuoak bagina bezala.

Formarekin nahi dena egin genezake baina esperimentua zein den jakin beharko genuke, eta ze emaitza eman duen galdezko eskubidea dugu. Gauza bat ondo kontatzen duten nobelak ez dira beti berritzaleak izan, baina nobela on baten irakurketa suhartuarekin transformatuta sentitu diren irakurleek badakite nobela onak iraultzaileak direla eta gauza bat ondo kontatzea lortu duen idazleak badaki zer den bere baitan iraultzaren espiritu garaiezina sentitzea.

Euskal emakume artista erreferenteak, gaur egungo sortzaileen galbahetik

(Ia) guztia moztu eta itsas daiteke album ilustratua osatu dute Aintzane Usandizagak eta Aran Santamariak hitzez eta irudiz, Esther Ferrer artistaren lana oinarritzat hartuta. Pamielak argitaratu du, eta euskal emakume artistei eskainitako Bagara bildumaren lehen fruitua da.

Bagara bildumaren arduradun Haizea Barcenilla eta Garazi Ansaren proposamena jaso zentenean, zer ikuspuntutik planteatu zenuten Esther Ferrer artistari buruzko liburu?

Aintzane Usandizaga: Arduradunekin hitz eginda, era-baki genuen ez zela liburu biografikoa izango. Badira halako lanak, eta oso ondo daude, baina guk artisten obran zentratu nahi genuen, eta interpretazio bat egin. Kasu honetan, fikziozko bat ikusiko dugu denbora harrapatzera saiatuz bere nahieran moldatzeko, eta lau planeko plan bat egingo du horretarako.

Nola hautatu zenituzten zuen album ilustratuko elementu nagusiak?

A.U.: Artistaren unibertsioan ahalik eta gehien murgildu ostean, denboraren elementuari heldu nion, mundu artistiko horretako elementurik potenteenetakoia iruditzen zitzaidalako: gorputzean denborak uzten dituen arrastoaz hitz egiten digu artistak askotan, eta performanceak ere horixe dira, gorputz baten ekintza espazio eta denbora jakin batean.

Aran Santamaria: Ferreren lanaren esentziaren bila hasita, katalogoak hartu nitten, paperarekin lan egiten dudalako gehienbat, eta performancearen eta gorputzaren ideiarekin geratu nintzen. Anatomia-liburu bat ere hartu nuen. Garunak atentzia deitu zidan, Esther

**(IA) GUZTIA MOZTU ETA ITSAS DAITEKE.
ESTHER FERRER ETA DENBORA**
Aintzane Usandizaga · Aran Santamaria
PAMIELA

oso intelektuala iruditzen baitzait, eta pentsatu nuen garunari garrantzia ematea. Hari gorri bat ere badago, nerbio-sistemarekin lotua: Ferrerrek berak hariak erabilten zituen bere maketetan.

Jolasak ere presentzia handia du liburuan, izenburutik bertatik.

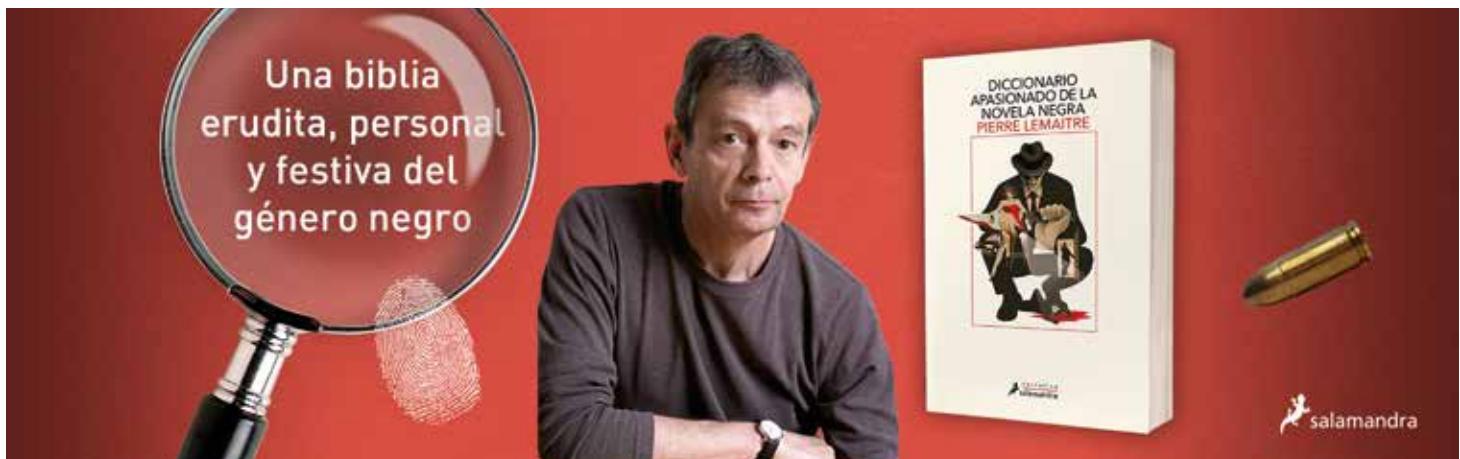
A.S.: Ferreri entzun izan diot bere bizitzan libre izateko espazioa duela artea. Niretzat ere horixe da artea, libre

izateko toki bat, eta babesleku bat mundu gogor eta askotan arrotz honen aurrean. Sorkunta jolas moduan uler-tzen dut. Sortzen dudan momentuan gorputzari uzten diot eta burua askatzen dut, nahiz eta lehenengo ere badagoen nondik nora arituko zaren pentsatzeko prozesu hori. Jolasa gauza ederra da.

Pozik geratu zarete emaitzarekin? Zer opa diozu liburuar eta Bagara bildumari?

A.U.: Oso prozesu polita izan da, asko gozatu dut, eta nire uezte Aranen irudiek magia handia eman diote testuari. Estherren lana ezagutzen dutenek hainbat keinu identifikatuko dituzte eta besteei aukera bat sortuko zaie artistarengana hurbiltzeko. Ipuinaren bukaeran informazio gehiago jasotzeko aukera eskaintzen da, eta uste dut modu eder bat izan daitekeela haur, gazte zein helduak euskal emakume artistengana hurbiltzeko. Gainera, iruditzen zait badagoela edertasun berezi bat aurreko belaunaldiak euskal artista emakumeak gaur egungo beste sortzaile emakumeen bitartez interpretatu eta ezagutzen emate horretan.

DANIELE SARRIUGARTE
Idazlea

EVA GARCÍA SÁENZ DE URTURI

El libro negro de las horas es el nuevo trabajo de Eva García Sáenz de Urturi (Vitoria, 1972). La trama arranca cuando Unai López de Ayala, conocido como Kraken, recibe una llamada que pondrá patas arriba su vida: tendrá que encontrar una legendaria joya bibliográfica porque, de lo contrario, su madre —que, en principio, descansa en un cementerio hace décadas— morirá. La autora de la célebre *Trilogía de la Ciudad Blanca* propone una carrera contrarreloj entre Vitoria y el Madrid de los bibliófilos.

FOTOGRAFÍA: SOLE HAFNER

EL LIBRO NEGRO DE LAS HORAS
Eva García
Sáenz de Urturi
PLANETA

“*Debía un homenaje al mundo de los libros*”

tido común o aceptar los indicios y las pruebas que le indican que su madre puede estar viva y ser la mejor falsificadora de libros antiguos de la historia.

La novela intercala presente y pasado. ¿Con qué época disfruta más escribiendo?

Me resulta mucho más inmediato escribir ambientando a mis personajes en el presente porque no requiere la misma carga de documentación, pero el pasado me atrae demasiado y siempre acaba explicando la trama del presente.

¿Qué ha supuesto para Vitoria el éxito de sus novelas?

Me sigue emocionando que las rutas literarias que comenzaron en 2016 en el Ayuntamiento de Vitoria y en Turismo de Euskadi continúen vigentes y que los escenarios de mis novelas hayan atraído a mi ciudad a lectores de todo el mundo.

Esta historia es un gran homenaje al mundo del libro. ¿Por qué ha decidido hacerlo?

Porque ante todo soy lectora y bibliófila, y le debía un homenaje al mundo de los libros, porque ha sido mi ancla y mi refugio desde la infancia hasta el presente. Las escritoras y los escritores del pasado han sido mis mentores y mis maestros de vida.

TXANI RODRÍGUEZ

Periodista

SANTIAGO POSTEGUILLO

DESCUBRE LAS SAGAS QUE YA HAN CONQUISTADO A
MÁS DE 4 MILLONES DE LECTORES

DESDE
9,95 €

XABI BORDA

Hirugarren poema liburua argitaratu du Xabi Bordak (Azpeitia, 1981), Urtu aurretik, Susa argitaletxeak plazaratua. Aurretik, Birika zatiak (Susa, 2004) eta Gulliverren lokarriak (Elkar, 2009an) zituen argitaratuak.

Ezagutzen dugun munduaren –eta akaso planetaren– hondamendirako bidea ageri da maiz kezkagai liburan. Nola islatu nahi izan duzu hori poemetan?

Hondamendia bera baino gehiago interesatzen zait ideia horren inguruan sortzen den ziurgabetasun sentsazioa. Hau da, ezagutzen dugun munduaren galera posibleak sortzen digun egonezinhori. Ez bakarrik planetaren ikuspuntutik begiratuta, baita balizko amaiera hori mikro-mundu domestikoari aplikatuta ere.

Gai larri hori egunerokotasunarekin oso lotuta ageri da sarri. Kontrastea bilatu duzu?

Ez nuke kontrastetzat hartuko. Mundu hau pikutara doan sentsazioa inoiz baino presenteago dago gure egunerokotasunean (besteak beste, pandemia batetik igaro berri gara) eta aipatutako sentimendu hori, ziurgabetasun sentsazioa, uste dut, fondoko zarata baten moduan nabari daitekeela arnasten dugun airean bertan.

Zure hirugarren poema liburua da hau. Zertan da aurrekoen antzeko, zertan desberdin?

Gulliverren lokarriak hasi nintzen terminologia zientifikoa sartzen poemetan, adibidez, eta liburu honetan ere bide horretan saio batzuk egin ditut ez baitut iturri hori agortua ikusi. Dena den, dozena urte

ARGAZKIA: ANE BORDA

“Mundu hau pikutara doan sentsazioa inoiz baino presenteago dago gure egunerokotasunean”

igaro dira ordutik eta poemetako ahotsean zerbaite aldatuko zelakoan nago.

Zer neurritan zedarritzen du liburu bakoitzak zeure bizitzaren aro bat?

Liburu hau ez da azken hamabi urtean idatzitako poemen bilduma bat. Poema gehienak iaz idatzia daude. Azken urte hauetan, umeak direla, lana dela... kostatu egin zait literaturako denbora ateratzea. Baina liburu honen prozesuan sentitu dut indar bat poemekin berrekiteko, literaturarekiko halako adiskidetze bat.... Zentzu horretan, nahiko nuke liburu hau literatura aldetik nahiko agora izan den aroa zedarritzera baletor. Baina, batek jakin.

Poesia baino ez duzu argitaratu (Jotakie musika taldearen historia jasotzen duen liburua da

URTU AURRETIK
Xabi Borda
SUSA

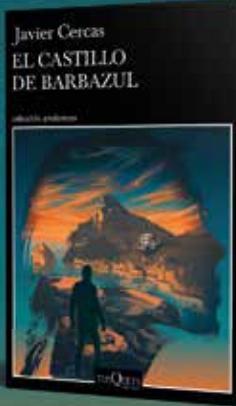
salbuespen bakarra). Hala jarraituko duzulauste duzu, ala ekingo diozu inoiz beste literatura generoren bat?

Gustura sentitzen naiz poesiaren mugen barruan (mugikarik balu poesiak). Behar dudan libertatea ematen dit hitzakin jolasteko, trampak egiteko, irudiak probatzeko, kolpea bilatzeko, ia dena ezkutuan uzteko... Nobelek, eta narratibak oro har, oihartzun handiagoa badute ere, ez dut uste batere genero hutsala denik poesia. Beste literatura generoren bat ekingo diodan ez dakit, baina poesiariak gabe ez dut irudikatzen nire literatur jarduna.

Irakurle moduan, zer eratako poesia duzu maiteen? Eta poesiaz aparteko liburuetan?

Ez dakit, ez naiz asmatzeko gai zergatik gustatzen zaidan poeta baten lana, eta beste batena gutxiago, zergatik ipuin liburu batek KO utzi nauen eta beste batek berriz asperdura eragin didan. Ez da genero kontua. Barruak erasaten dizkidan poesia eta narratiba gustatzen zaizkit.

JUAN LUIS ZABALA
Idazlea

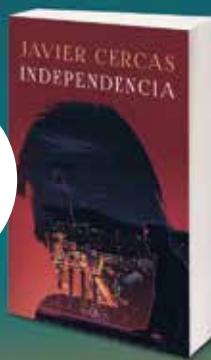
JAVIER CERCAS

El castillo de Barbazul

Vuelve Melchor Marín para enfrentarse al peor de sus miedos: la desaparición de su hija.

TUSQUETS
EDITORES

YA
DISPONIBLE
EN
BOLSILLO

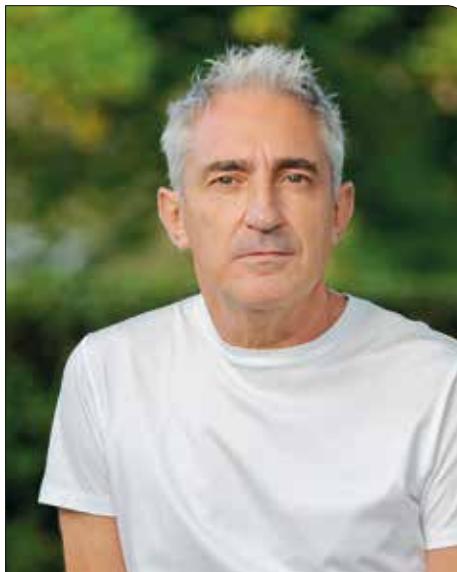
JON SISTIAGA

Jon Sistiaga (Irun, 1967) presenta *Purgatorio* (Penguin Random House, 2022), su primera novela de ficción. Más de 400 páginas en las que ha vertido, inevitablemente, su pulso periodístico y su interés por desvelar la verdad de los sucesos, y de las personas. Un libro escrito con la sensibilidad de quien tiene mucho que contar. Una historia ficticia inspirada en muchas verdades, escrita con criterio y en la que habitan varios lugares comunes.

El protagonista, Josu, es esclavo del momento en el que decidió apretar el gatillo. Tanke se imagina que arrastra ocho enormes cadenas con las almas de sus ocho víctimas. Realmente, somos las decisiones que tomamos.

La novela es una búsqueda constante de los matices que tiene el difuso concepto de "responsabilidad". Todos somos construcciones hechas en base a las decisiones que tomamos. Las buenas y las malas. Esas decisiones, en el conflicto vasco, podían suponer 20 años de cárcel, llevar escolta media vida o acabar en el cementerio. En esas decisiones, muchas veces, influyen personas a las que consideramos referentes, o amigos que crees leales, además obviamente de otras circunstancias. Todas esas personas no suelen aparecer en los sumarios. El que te convence de la necesidad de hacer

FOTOGRAFÍA: ESTUDIO GOVER

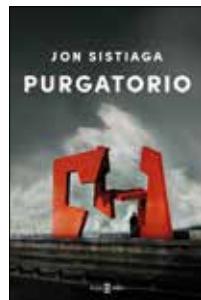

“En algún momento hay que afrontar la renuncia al perdón, e incluso a la justicia, a cambio de la verdad”

un sacrificio humano por una causa suele permanecer en las sombras. *Purgatorio* habla de la necesidad de expiación, de reparación. Ése era el lugar en el que las ánimas debían purificarse. Es decir, un rincón de pensar teológico. Y para purificarse hay que empezar por enfrentarse a uno mismo. He conocido en mi trayectoria profesional demasiada gente que había matado, y muy pocos estaban en paz consigo mismos.

El perdón aparece, "con sus confines difusos", en el personaje de Alasne.

El libro abunda en algo que todavía está por contar y reconocer, y es que parte de los aparatos de seguridad del Estado hasta aproximadamente finales de los 90, y con excepciones, por supuesto, fueron muy crueles con muchos ciudadanos, brutales con muchos detenidos,

PURGATORIO
Jon Sistiaga
PLAZA & JANÉS

y en algunos casos, absolutamente atroces. Pero no hubo, creo, una violencia simétrica. He trabajado en el Ulster, en Gaza, en Ruanda, y allí sí había comunidades enfrentadas. ¿Perdonar sirve para algo? Claro que sirve, pero cuando es espontáneo y no una exigencia. Nos hemos acostumbrado a que se exija, a que se considere una línea roja, y eso no sirve. Es cosmética demagógica. "La ecuación del perdón" de la que hablaba Ricoeur, se establece entre la profundidad de la falta y la altura del perdón. Mi personaje, Alasne, está dispuesta a perdonar porque se cree de verdad la penitencia por la que transita el otro personaje. A ella le sirve el perdón. A otras víctimas no. Y todo es comprensible. Pero hay algo que plantea el libro, y que en algún momento hay que afrontar, como se ha hecho en otros lugares asolados por la violencia: la renuncia al perdón, e incluso a la justicia, a cambio de la verdad. Y Alasne es una de esas personas dispuestas a pasar página si antes recibe las respuestas que necesita.

¿Cree que este libro sanará heridas o que, por el contrario, llegará a escocer?

Pues mi intención es que escueza, claro. Porque si no escuece, muchos y muchas no se van a dar cuenta de que tienen esa herida.

TERESA SALA
Periodista

La entrevista completa:
<https://bit.ly/jonsistiaga>

MATAR AL REY
La nueva novela de
JOSÉ LUIS CORRAL
Autor del bestseller *el conquistador*

El poder
está en
la sangre

Penguin
Random House
Grupo Editorial
www.penguinlibros.com

LORALDIA 2022

FESTIBALA

Loraldia Festibalaren 8. edizioak martxoaren 7a eta 27a bitartean kulturaz bustiko ditu Bilboko hamaika txoko. Hamazortzi egunez Bilboko 15 gunera helduko dira disciplina anitzeko 26 ekintza. Musika, teatroa, dantza, literatura, bertsolaritza, artea, dastaketak, hiri kulturaren adierazpenak...

Pott bandak orain dela lau hamarkada iraganarekin apurtzeko erronka hartu zuen. Loraldia erronkari ja-raipena eman nahi izan dio. Gaur ere bihar izango da. Geroari begira dator Loraldia, begikatea garela ahaztu ez baitugu. Utopiak laguntzen gaitu ibiltzera. Euskal kultura garaikidea hemen da. Loratuko da garai latz honen arrakaletatik.

Erreferenteak gaurkotu eta modu ezberdinean eskaini. Sormen berrietaako plaza eskaini. Eta sortzaile gazteen harrobia sustatu. Anphorak apurtu nahi duenak aterbat aurkituko du zabalduko ditugun espazio berriean. Bazatoz?

BILBOKO MARTXOAK

Etiopia, utopia. Anphora, iragana. Sortzailearen irudi metaforikoek irudikatzen dute gure unibertssoaren paisaia. Transmisioa badakar. Zerumuga begietan iraganarekin hausten dugu eta mila ispiluton gure sormen garaikidea isolatzen da. Gaurkotzea dugu xede. Horregatik *Hautsi da Anphorari* lau hamarkadako hautsa kendu diogu eta gaurko musika itsasoetan nabigatuko da belak betean.

Menturazleen sasoia amaitu zela aldarrakatu zuten arren, Loraldiak benturaren ziurgabetasuna dugustuko. Arriskuak hartuko ditugu musika garakidearekin tau-letan eta Mikel Laboaren esperimentazioaren bidean ibiliko da. Sarritan ekartzen dugu gogora Jorge Oteizak urratutako traineruen joera: atzera begira jarrita aurrera joko dugu. Loraldia Terminalak hartuko du lurra Bilboko Zorrotzaurre irlan. Terminal honetatik hegan abiatuko da sormen berriaren harrobia. Euskal Harrian lili kimu sortu berriak loratzen dira arrakaletan eten gabe.

ARGAZKIA: ELKAR

LORALDIA ELKAR LIBURUDENDETAN

• Martxoak 21

19:00
Elkar Iparragirre
Hili. Uxue Alberdi

• Martxoak 22

19:00
Elkar Poza
Ezer ez da dirudienea. Maribel Aiertza

Gazte-sormenari eremua zabaltzea edizio honetako berrikuntzarik nabarmenetakoa da. Lur berrien esploratzaileak gara. Sormena da bidea.

Herri bat abian. Loraldia, mendi-makilak lez, ibilian-ibilian geroaren akuilua da. Probokatzea dugu asmo. Zortzigarren bidaiai ekiteko prest gara. Azken igandeak Alaine Agirreren gogoeta dakar: "Gerorik balego, zenbat aldiz loratuko gara, Bilboko martxoetan?"

www.loraldia.eus

Kirmen Uribe

La vida anterior de los delfines

Seix Barral

Una historia familiar de lucha y complicidad femenina entre el País Vasco de los años 70 y los Estados Unidos de las sufragistas

TOTELAK

Udazkenean argitaratu zuen Fermin Etxegoien idazle oñatiarrak *Totelak* eleberria. Laugarren fikziozko lana du, *Autokarabana* (2009), *Zinegotzia* (2013) eta *Urpekarriak* (2015) eleberrien ostean. Zera dio kontrazalean, "euskal literaturan ohikoaren auto-pertzepzio arketaren generoa (nor-gara-gu-zer-gara-gu)" jorratu duela *Totelaken*.

Zer moduz hiru hileko harrerarekin, pozik al zaude?

Bai, neuk espero baino hobeto ari da zabaltzen ahoz aho. Liburu trikoegia-edo zelakoan entregatu nuen Ereinen, baina gero editore lagunak bertan eginiko lanak, ezagun denez, onura handia ekarri zion testuari, eleberria goxatze aldera.

Eleberria eta saiakera, izan ere, biak uztarturik...

Tira, irakurle batek baino gehiagok esan dit gozatu egin duela pertsonaien artean gertatzen diren gorabeheren bitarteet, eta eleberrian badirela emozioak, umorea, goreneko tentsioak, paisaien eta leku

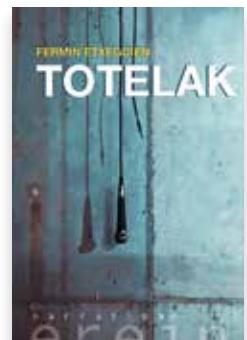
errekreazioa... Nahiz eta, tarteka, liburuan *larritasuneraino* aritzen naizen zenbait gai potente eta sensibleri buruz, hala nola euskara, euskaldunon espainiartasun kulturala, musika, oro har, eta Ruper Ordorika bereziki, mikro-geografiak... Saltsa galanta, baina pozik nago, bai baitirudi ez zaidala "maionesa" hori moztu edo alferrik galdu. Gustatuko litzaideke irakurleek esatea oso liburu aktuala atera zaidala, bai mamiz eta bai formaz. Ez dakit lortu dudan.

Ta zer dio Ruper Ordorikak; irakurri al du?

Ja, ja, bai, baina nahiago dut bere iritzia gordean utzi. Atrebentzia nahikoa izan da fiziko liskartsu batzen erdian Ruper bera katramilatzea. Inoiz barkatuko ahal dit ausardia...

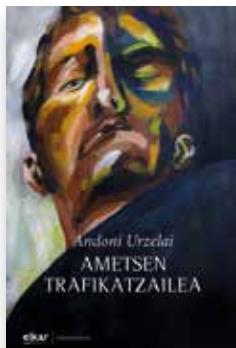
Zein da *Totelaken* ekarpena, zure ustez?

Tira, esango nuke, ohi bezala, euskaldun diglosioko inguruko fantasia hiperrealista bat-edo sortzen saiatu naizela, eta saiatu naizela pertsonaien arteko gatazka gune existencialak gordin ematen, inorentzat, are, narratagarri suerta daitekeen modu, pentsatu nahi dut, zibilizatuan.

▼
TOTELAK
Fermin Etxegoien
EREIN

AMETSEN TRAFIKATZAILEA

AMETSEN TRAFIKATZAILEA
Andoni Urzelai
ELKAR

Nork bere eroabizidu, etabatzuetan nor bereeroak gobernatzen duela ere esan daiteke, Jon-Andoni Bilbao eleberri honetako protagonistari gertatzen zaion bezala. Naturaren kapritxoaz burutik elbarri jaioa –nahasdu nortasuna–, patuaren tirania du etsai txikitik; nerabe tonto harro bat bihurtu bezain laster, berriz, irabazteko jaioa den erabateko konbentzimendua garatu du bere izaterik ankerrenak. Besteen ahuleziak ezagutu eta menderatzeko asmoz, psikologia ikasketak egin eta etorkizuneko almanaketan bere izena letra larrix idaztea du amets jada Etxanoz Doktore bihurtutakoak. Bere anbizioak gauzatzeko abagunea ustekabeen egindako aurkikuntza zientifiko batek emango dio: sekula asmatutako nootropikorik indartsuenak.

Alzheimerra eragozteko farmako iraultzaile gisara iragarritako Abdortor medikamentuak ez du askorik iraungo ospitaletako esperimentazio guneetan, izan ere, hasiera batean, pazienteek berreskura dezakete galduetako memoria modu miragarrian, baina efektuek apenas irauten dute hogeita lau ordu, eta sendagaia ez da atrofia zerebralra gel-

diarazteko gai. Gainera, baditu bestelako ondorio larriagoak: hain dira biziak orioimenak, ezen pazienteak zonbien gisara uzten dituen, bi errealitye paralelo habitatzen baleude bezala. Ezin dute existentzia egiazko eta oroitua berezitu.

Gertakari txundigarrien hurrenkera korapilatsuak ekarriko ditu jazoeira horrek, delirioa eta errealityea nahasten diren azpimundu batean barneratu eta demenziaaren ertzak eta marjinazioaren estolda-zuloak ezagutzera eramango duena. Eldarnio bat bizitzeko gonbidapena da liburu hau; sukarramendu batek eragindako istorio haluzinagarria.

Andoni Urzelai Eraña Durangon bizi den aretxabaletarra, 1967an jaio zen. Zine eta bideo eskolan ikasketak egin ondoren, telebistari lotua egon da bere ibilbide profesionala, zuzendaritza, gidoigintza eta errealityoari lotutako zereginetan. Lau eleberri hauek eman ditu argitaratua: *Haginkadaka* (Irun Eleberri Saria, 2002), *Zirkulua* (Erein, 2004), *Demencia* (Baile del sol, 2015), eta *Karanbola toxikoak* (Susa, 2015).

LA NUEVA NOVELA DE
CAMILLA LÄCKBERG Y HENRIK FEXEUS

EL MENTALISTA

9726354 ATRÉVE7E A DESCUBRIR 85739735
075 L4 V3RDAD 3105

“Garaiko genero-arau itogarrien lekukotza ematen du liburuak, gainbehera itxuraz intimo bat kontatuz”

ARGAZKIA: ZALOAFUERTES

GARAZI ARRULA

Sylvia Plathek eleberri bakarra idatzi zuen bizi zela, kultuzko nobelatzat hartua da ordea. Euskaraz argitaratu berri den honetan, Garazi Arrula itzultzailarekin hitz egin dugu.

Itzultzailera izateaz gainera, Txalapartako editorea ere bazara. Azalduko zeniguke nola kokatzen den Beirazko kanpaina argitaletxearen projektuan? Batetik, Txalapartak badu euskarara ekarritako titulu andana bat, bereziki narratiboa, eta tartean klasikoak; bestetik, azken hamar-hamabost urteetan feminismoaren hamaika ertz argitaratzen ari gara, alorreko eztabaidei gure ekarpena egin nahian. Liburu hau bi ardatz horietan kokatzen da, eta gure katalogoan izan behar genuela iruditzen zitzagun. Hizkuntza eta literatura normalizatua ez edukitzearren alde onak: halako mais-tralanan ekartzeko aukera dugu.

Zer kontatzen du eleberriak?

Esther Greenwood protagonista gazteak hilabete pasatuko du New Yorken, moda eta literatur aldizkari batean aritzeko beka bat irabazitza. Liburuaren lehen erdian egonaldi horren berri ematen du narratzaileak, ema-

kume gazteen talde baten joan-etoriak: doako festen dirdirazko giro apartsu bat, alderik alde zeharkatzen duten arau sozialak eta genero-rolak lagun. Horretarako, ironia fina eta itxuraz xaloa den kontaera darabil. Bigarren erdian ilunduz joanen da kontakizuna, mundu arin antzeko hori puskatzen doan heinean, eta protagonista aterabide zaileko gainbehera emozional batii ekinen dio, ospitale psikiatriko batetik bestera eramanen duena. Gainbehera itxuraz pertsonal eta intimo baten kontakizuna, beraz, garaiko gizartearen generoarau itogarrien lekukotza bat da egiaz.

Azpimarragarria iruditzen zait, hain zuzen ere, zer ondo uztartzen diren alderdi historikoak eta pertsonala.

Bai, hori du dohainetako bat, eta oso modu sotilean egiten du gainera. Iñigo Astizkerekin horixe azpimarratzen du liburua idatzitako testuan (ez alferrik, Exekuzio publi-

BEIRAZKO KANPAIA

Sylvia Plath
Itzultzailera: Garazi Arrula
TXALAPARTA

koak, suizidio intimoak goiburua jarri zion artikulari). Eleberria abiatzen da AEBko espetaeetan oraindik indarrean diren exekuzioen aipamen batekin, eta liburu osoan iraunen du esparru pribatuaren eta publikoaren arteko elkarritzak.

Liburua 1963an argitaratu zen, "bigarren olatu feministaren garaitsuan", liburuaren kontrazalean diozuenez. Zertan nabaritzen da hori?

Adituek diotenez, bigarren olatua XIX. mendearen erdialdetik XX. mendeko erdialdera arteko tartean eman zen. Sufragismoaren printzipioak ezarri ziren, eta emakumeen egoera esklabotzarekin konparatzen zen. Bezierie dikotomia baten barruan, emakumezkoak-familia eta gizonzkoak-estatua lotura nagusia irauli nahi izan zuten hainbat feministek. Hortik edan zuen Plath gazteak, eta hala eman bere nobelan: esperientzia pertsonal-letik abiatzen da –amatasuna, heriotza, gorputza, eritasuna– gai kolektibo arantzatsuak jorratzeko –eromena, sexua, abortua, suizidioa–.

Era berean, garai hartan feminismoak emakumea bere gorputzaren jabe zela aldarrikatu zuen eta sexu-askatasunaren alde egin, eta gorputza oso presente dago hasi eta buka. Garaiko teoria eta mugimenduarekin dialogo bat sortzen da horrela nobela honetan, eta horregatik jotzen da mugarritzat.

DANELE SARRIUGARTE

Idazlea

Elkarritzeta osorik:
<https://bit.ly/GaraziArrula>

Novedades para amantes de **HISTORIAS REALES**.

Ariel
CRÍTICA
PENÍNSULA

Juan Lekue sorprendió con *Solitude*, imponente historia de emigración y desarraigo, definida como "la cara B de la conquista vasca del Oeste americano". Ahora llega con una novela igualmente impactante, *En tiempo de cartas y púas*, ambientada en el campo de internamiento de Gurs, "le camp des basques".

EN TIEMPO DE CARTAS Y PÚAS
Juan Lekue
TXERTOA

¿Podría ponernos en situación?

En enero de 1939, cuando Barcelona cayó en manos de los franquistas, casi medio millón de personas cruzaron la frontera con Francia. Allí fueron internadas en campos con condiciones inhumanas. El de Gurs, en Bearne, fue llamado "el campo de los vascos", porque 6.000 de los internos eran vascos. Uno de ellos fue Vicente Ibarreche. Las cartas que enviaba a su mujer, Carmen Axpe, han inspirado esta novela. Junto a Vicente he puesto a un interno anónimo. Entre ambos recrean aquel mundo rodeado de alambre de espino en el que vivieron.

Las cartas tienen truco.

Contienen palabras de cariño, de esperanza, de dolor... Pero también claves para evitar la censura. Vicente no estaba enfermo y, sin embargo, le pregunta a Carmen qué le han dicho los médicos sobre lo suyo. Carmen contesta que aún no han encontrado remedio. Lo que pregunta Vicente es si puede volver. Carmen le dice que no.

La documentación es minuciosa.

Eso he intentado. También he incorporado personajes históricos, entre ellos, Telesforo Monzón, Julio Jáuregui, José Olivares Tellagorri o Jean Ybarregay, pero su presencia no es importante o, mejor dicho, solo lo es, como la documentación, en aras a la verosimilitud.

**Sin embargo, algunos episodios parecen invi-
rosímiles. ¿El Tour pasó por Gurs?**

Sí, sí. Los internos desplegaron al borde de la alambrada una pancarta que decía: "Les combattants pour la liberté saluent les forces de la route". Pero hay cosas más inverosímiles, como que dos minúsculos pesqueros zarparan de Baiona y se plantaran en Venezuela o la odisea del Alsina.

O la del Winnipeg, el "poema indeleble" de Neruda. Aquel barco trasladó a Chile a la friolera de 2.000 refugiados.

Puesto que hemos citado a Neruda, es mucha la poesía que encontramos en la novela.

Están presentes Machado, Lorca y Lauaxeta. Sus palabras nos acercan al dolor y, paradójicamente, nos alejan de la miseria de los internos. Y el navarro Manuel García Sesma, autor del *Pasodoble de Gurs*, al que puso música otro interno, Regino Sorozabal, hermano del también compositor Pablo Sorozabal.

¿Cuándo dejó de ser Gurs "le camp des basques"?

A principios de 1940, con el inicio de la guerra y la derrota francesa, salieron a las Compañías de Trabajadores, a los Batallones de Marcha, a América... Pero la historia de Gurs no acabó allí. Por el campo pasó mucha más gente, sobre todo, judíos, 4.000 de los cuales fueron deportados a Auschwitz. Tras la guerra, durante años trató de ocultarse su existencia. Hoy es un lugar de memoria.

¿Necesitamos hacer memoria?

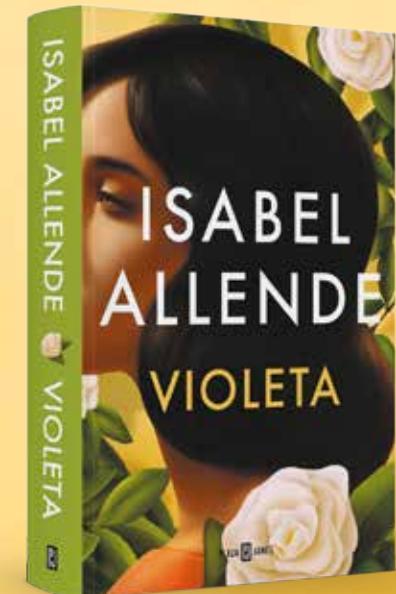
Sin duda. No es sencillo explicar cómo Europa, protagonista de episodios como este hasta ayer, no es capaz de afrontar de otra manera la llegada hoy a sus fronteras de personas que buscan un futuro. ¿Qué ha cambiado? Si cierras los ojos, ves Gurs; si los abres, lugares como Lesbos.

KARMELE URRUTIA
Periodista

La entrevista completa:
<https://bit.ly/juanlekue>

**VIOLETA,
MUCHO MÁS
QUE LA HISTORIA
DE UN SIGLO**
**LA NOVELA MÁS
INSPIRADORA DE
ISABEL
ALLENDE**

Penguin
Random House
Grupo Editorial

PLAZA & JANÉS

f | t | i | g | penguinlibros
penguinlibros.com

ARGAZKIA: GARAZI CONDE ORUBE

MADDI ANE TXOPERENA

Lehen nobela arrakastatsu baten ondoren bigarrena kaleratu berri du Maddi Ane Txoperenak, Ez erran inori, Igartza bekaren laguntzaz idatzia eta sexu abusuen gai minbera sentiberatasunez lantzen asmatzen duena.

Zergatik aukeratu duzu gai hau?

Haurtzaroan sexu abusu bat biziakoa naiz ni ere, eta gaiarekiko obsesio moduko bat izan dut urteetan: anitz irakurri dut gaiaz, tailer batzuetan ibili naiz, eta hala-koo bizipenak izan dituztenekin konpartitu dut nirea, bertzeak bertze. Liburua idaztea niri eta bertze anitzi pairarazi dugunetako ulertzeko bertze modu bat izan da. Idazketak eta fikzioak laguntzen dute horretan.

Nobelan kontatzen dituzunak zenbateraino dira zure esperientzian oinarrituak, ze neurritan asmatuak?

Gertakariak eta pertsonaiak asmatuak dira: istorioa bera, funtsean. Nire bizipenetatik urrunzoko balio izan dit dokumentazio lanak, eta nahita kokatu dut istorioa nirea ez den ingurune batean ere. Gero, halere, hurbiletitik ezagutzen dudan zerbait denez, idazterakoan anitz konektatu dut nire emozio propioekin. Mina eman dit Lideren pertsonaien barneratzeak, pertsonaiak hori eraikitzeak: bera ulertu nahian, min hori sentitu dut nik ere. Bainaldi berean oso prozesu aberasgarria izan da, osatzailea, eta erresistentzia ariketa bat ere bai, hein batean. Niri balio izan dit, eta bertze batzuei ere

balioko balie, ezin aberasgarriagoa litzaidake. Asmoa ez da inori irakaspenik edo azalpenik ematea, halere: bakoitzak bizi du ahal duen bezala.

Milaka dira hortik pasatutakoak, baina tapatu egin ohi da kontua, estali, ez ikusi...

Isiltasun horrek iraunazaten eta zilegitzen ditu sexu abusuak, hain justu.

Lidek ahaztu nahi luke, baina aspaldiko irudiek bombardatu egiten dute.

Haurtzaroko sexu abusuen ondotik anitzetan izaten da amnesia edo ahaztura fase bat, eta bat-batean agertzen has daitezke erasoaren irudiak, gaztaroen edo helduarreran. Bainaldi horrekin batera datozen ukazioa, errua, inork sinetsiko ez zaituen ustea... Horiek denak nahasten zaizkio Lideri, ezinegona sortzen diote, nahastua dago, eta horregatik egiten ditu egiten dituenak. Behin oroitzen hasita zaila da ahaztea.

Ihesbideak bilatzen ditu Lidek: sexua, drogak, hedonismo...

Anitz maite dut Mari Luz Estebanek Arrate Gardokiri egi-

EZ ERRAN INORI
Maddi Ane Txoperena
ELKAR

niko elkarrizketan erraten duen esaldia (liburuan dago aipua): "Zure inguruko faktoreak kontrolatzen ez dituztenean eta egoerak gainez egiten dizunean, zure gorputza da modelatu dezakezun bakarra". Bakoitzak bilatzen ditu bere irtenbide edo ihesbideak, eskura daukanaren arabera.

Psikologoarengana joko du gero. Asko hitz egiten da gaur egun terapiaz. Ze iritzi duzu zuk?

Terapia lagungarri izan daiteke ala ez (terapiaren arabera), baina arriskua izan dezake, oro har, arazoa individualizatzeak. Gizarteko arazo bat da haurtzaroko sexu abusuna, egiturazkoa, eta uste duguna baino zabaldugoa. Gizarte bezala erantzun behar zaio: zilegitzen duen sistema da aldatu behar dena.

Bigarren nobela duzu honezkerro. Idazle gisa sendotu egin zarela sentitzen duzu?

Zaila egiten zait halako galderiei erantzutea. Irakurleek erran beharko dute.

TERESA LARREA
Kazetaria

LAS NOVELAS QUE NO TE PUEDES PERDER

UMBRIEL

ARGAZKIA: INAKUZAPIRAIN RETEGI

**“Bada ama hitza baino
gehiago errepikatzen
denik, baina,
naturalizatuago
daukagu”**

GOIATZ LABANDIBAR

AMEZ
Goiatz Labandibar
ALBERDANIA

**Askotariko pasarteak, bizipenak,
istantak eta irudiak bildu ditu Goiatz
Labandibarrek (Oartzun, 1985) ama
kontzeptuaren ardatzean biraka
sortu duen Amez izeneko liburuan.**

Zure literaturan izan ohi dira hari bati lotutako sorkuntzak; kasu honetan ama da haria. Nondik heldu diozu?

Ebildentea da amak direla proiektu honi koherentzia eta kohesioa ematen diotenak. Istorio guztietan agertzen da ama bat, gutxienez, eta ama hori da protagonista. Baina badu desberdintasun bat proiektu honek aurrekoekiko. Besteak "nahi gabe"-edo sortu dira: idazten hasi eta momentu jakin batean konturatua izan naiz, "hara, hemen badago hari bat idazten ari naizen kontu hauiek lotzen dituena". Kasu honetan, ez da hala izan: hasieratik pentsatu eta erabaki nuen amei buruzko ipuin-bilduma bat idatziko nuela, erabaki kontzientea izan da. Esan bezala, amak daude istorio guztietan, baina ama izateko oso modu ezberdinak dauzkate euren artean.

Askotariko ertzetatik begiratu diozu amatasunari, kontakizun laburretan batzuetan, eta, akaso, zerbaitetan instantetan.

Narrazio gehienetan abiatu oso gauza zehatz bat izan da, eta hori kontatu nahi izan dut. Iruditzen zait badagoela sozialki onartzen den ama *onaren* kontzepzio bat eta istorio hauek bereziak izan daitezke abiatu horietan ama *on* batengandik espero ez daitekeen zerbait kontatzen delako: haurra nonbait ahalztea edo kontrabandoa haurrak berarekin daramatzala egitea, esaterako.

**Askotariko amak, amatasunak eta biolentziak.
Zer izan da garrantzitsua zuretzat islatzea?**

Esan bezala, ama *onaren* kontzepzio horretatik urrundu nahi nuen. Azken finean, gauza bat aldarrikatzeko: ez direla ama txarragoak, hargatik.

**Amarik gabe ez geundeke inor hemen, baina,
zergatik ama hitza orain leku guztietan eta
etengabe?**

Agian orain arte ez delako *ama* idatzi... Eta beste gauza batzuei buruz idazten aritu direlako/garelako. Eta begira badagoela zer kontatua! Bada ama hitza baino gehiago errepikatzen denik, baina, naturalizatuago daukagu. Pen-

tsa zenbat liburu dauden poliziak/ikertzaileak eta hilketak dituztenak protagonista... Edo 36ko gerrari buruzkoak... Eta hortaz ez da sekula deus esaten.

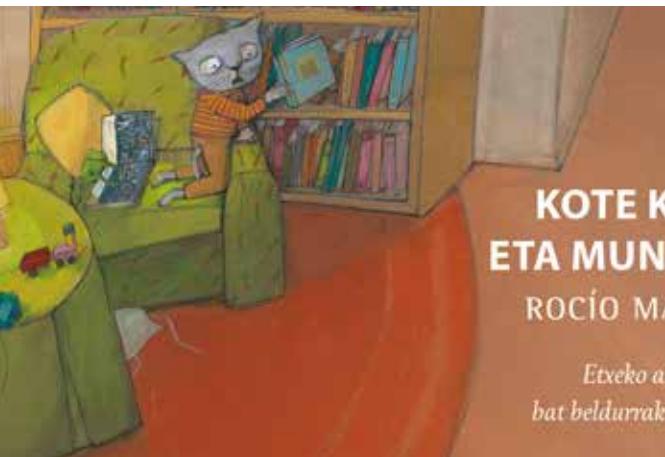
Amatasunaren inguruan idatzi dutenei ere aitortza egiten diezu, zergatik?

Narrazio hauek idazten ari nintzenean, haiengana jo dudalako. Lan batzuk aurretik irakurriak nituen (*Contra los hijos, Gerrak ez dauka emakume aurpegirik...*) eta berrirakurri egin ditut. Beste batzuk, idazketa prozesu honetan irakurri ditut lehenengo. Iriti Elorrietak *Neguko argiak* bukaerañ jarri zuen halako bibliografia moduko bat, lan hori egiterakoan irakurri zituen eta inspiratzen zuten lan batzuk aipatuz, eta oso keinu ederra iruditu zitzaidan. Nik ere egin nahi izan diet aitortza hori liburu eta idazle horiei, bidaide izan ditudalako, eta jan dudalako euren sormen lanetatik (batzuetan esplizitua, eta beste batzuetan implizitua).

LEIRE PALACIOS
Kazetaria

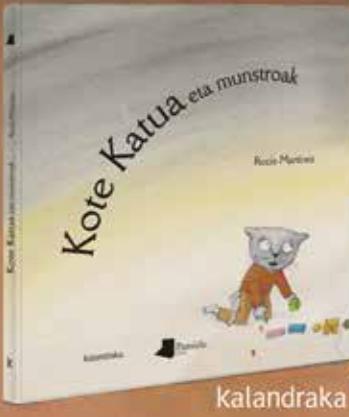
Elkarritzeta osorik:
<https://bit.ly/goiatzlabandibar>

**KOTE KATUA
ETA MUNSTROAK**
ROCÍO MARTÍNEZ

*Etxeko abentura
bat beldurrak gainditzeko.*

www.pamiela.com
www.kalandraka.com

Kalandraka **Pamiela**

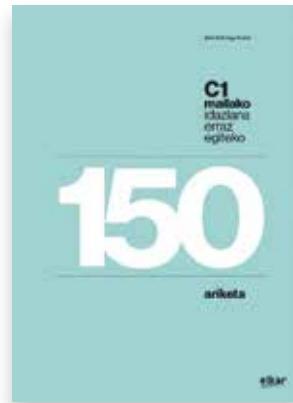
150 ARIKETA, C1 mailako idazlana erraz egiteko

C1 azterketara aurkezten diren milaka ikasleen arteetik gehienek erraz samar gainditzen dituzte entzumen- eta irakurmen-probak, baina aurkeztutakoena heren batek baino ez du lortzen idazlana behar bezala egitea. Ikasleak idazmen-proba horretarako trebatzea du xede liburu honek.

Hamabost urte igaro dira Josu Erkiagak *100 ariketa*, EGA azterketako idazlana erraz egiteko argitaratu zuen etik. Liburuak oso harrera ona izan zuen bere garaian, eta urtetan erabili zen EGA azterketa prestatzen ari ziren ikasleak trebatzeko. Euskararen ikaskuntza Europako

maila-sistemara egokitutu eta EGAREN ordez C1 mailako euskara-azterketa ezarri eta gero, liburu hori eskakizun berrietara egokitutu eta *C1 mailako idazlana erraz egiteko 150 ariketa* prestatu du Josu Erkiagak.

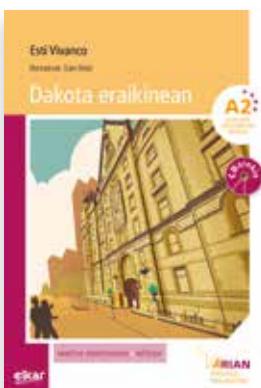
Aurreko argitalpenean bezala, ariketak material errealeatik abiatuta atondu dira, azken urteetan hainbat ikasleek HABEREN azterketetan egindako idazlanetan oinarrituta. Atalez atal, ikasleak idazlana egituratzeko ikasiko du, idazten hasi aurreko zirriborroa osatzeko, eta testuaren kohesioa, aberastasuna nahiz zuzentasuna lantzen, liburan bertan egin ahal izango dituen ariketen bidez.

▼
**C1 MAILAKO IDAZLANA
ERRAZ EGITEKO 150 ARIKETA**
Josu Erkiaga
ELKAR

LEGARRAREN DESAGERPENA
Miren Gorrotxategi
ELKAR

DAKOTA ERAIKINEAN
Esti Vivanco
ELKAR

ARIAN irakurgai berriak

Arian irakurgai mailakatuen bilduman A2 mailako bi ale berri argitaratu dira: Miren Gorrotxategiren Legarraren desagerpena eta Esti Vivancoren Dakota eraikinean.

LEGARRAREN DESAGERPENA

Miren Gorrotxategi / Manu Ortega

Telmo Legarra polizia ohia herrira itzuli da, desagertutako alabaren bila hamar urtez European barrena ibili ostean. Etsita itzuli da, baina herrian aztarna berriak topatu ditu: Nahia desagertu aurreko Gabonetan ateratako argazki misteriotsuak Aulezti anaiak jarri ditu susmopean. Polizia-senari eutsi ezinik, berriro ekin dio ikerketari. Oraingoan aurkituko ote du Nahia? Eta, Maite emaztearekiko bideratuko ote da?

Manu Ortega ilustrazionalearen irudi ederrek geratikun ilunei buruzko pista zehatzak ematen dituzte. Audioliburuaren narrazio nagusia Olatz Beobideren ahotsean entzun daiteke.

DAKOTA ERAIKINEAN

Esti Vivanco / Dani Maiz

Deiene Aketxetak New Yorkeko Guggenheim museoan lan-praktikak egiteko gonbite-mezua jaso du. Birritan pentzatu gabe, mezuri baietz erantzun dio. Baina gau horretan bertan, loak hartz ezinik ibili da. Erabaki ona hartu ote du? Ethan Whitefeather Guggenheimeko lan-harremanen arduraduna ezagutzean, gorputzaldi txarra berrituko zaio. Gainera, Markus bekadun-kidea Dakota eraikinari buruzko lana egiten ari da, eta Deienek eraikin enigmatikoaren misterioan sartuta ikusiko du bere burua.

Misterioz jositako istorioa Dani Maiz ilustratzialeak biribildu du, eta Asier Hernandez aktoreak jarri dio ahotsa narratzaile nagusiari audio-liburuan.

Vive historias
inolvidables con
Alice Kellen

Ya en
bolsillo
9,95 €

Euskarak osotasuna behar du

Joan den mendeko 60. hamarkadatik aurrera urrats handiak egin dira euskara berreskura-
tzeko helburuarekin, Euskal Herrian euskara-
ren egoera normalizatzeko xedearekin.

Euskal abertzalesunean, euskal izaera kul-
tura eta euskararekin lotu zenean abiaturi zen
euska eta euskal kulturaren berreskurape-
nerako herri dinamika: ikastolak, gau eskolak,
euskal kantagintza berria...

Orduetik hona emaitzak ere ikusi ditugu. Herri
ekimenaren eskuistik abiatutako mugimenduak
izan du jarraipena herri erakundeen eskuistik
ere -ez beti, ez Euskal Herria osoan, eta ez be-
harko litzatekeen indarrez, baina izan du-, eta
emaitza batzuk ikusi ditugu, euskararen eza-
gutza zabaldu da, batez ere belaunaldi gaztee-
nen artean hezkuntzari esker.

Hala ere, 60 urte ondoren, ezin esan euskara-
ren egoera normalizatua denik. Oraindik ere
euskararen ezagutza ez da nahi beste zabaldu
gure gizartean eta zaila da euskaraz bizitzea.
Urrats sendoagoak eskatzen ditu euskararen
normalizazioak eta urrats horiek modu orokor
batean egin behar dira, euskararen berresku-
rapena ezingo baita lortu atalka segitzen ba-
dugu lanean.

Hezkuntzak egindako ekarpenea balio handikoa
izan da orain arteko lortzeko garaian, baina ez
da nahikoa. Hezkuntzak bakarrik ezin ditu eus-
kaldundu belaunaldi gazteenak, eskolak egiten
duen ahaleginak parean euskaraz funtziona-
tuko duen mundua behar du, euskara nagusi-
tasunez ikastetxeetan bakarrik baldin badugu,
zaila izango da handik kanpora haur eta gazte-
ek euskararen hautua egin dezaten.

Lehenik eta behin lortu behar dugu hezkun-
tzatik bertatik ikasle guztiei euskara gaitasun
egokia bermatzea, eta horretarako gaur egun-

go "ereduen sistema segregatzailletik, eredu inklusibora" jauzia egin behar da. Pasa den
abenduan egindako agerraldian, horrela adie-
razi zuten, Kontseiluarekin batera, hezkuntza-
ko eragile diren ikastolen Elkarteak, EHIGEK,
Hik Hasik, Kristau Eskolak eta Heizek zein ELA,
LAB eta Steilas sindikatuek. **ekar Fundazioa**
bat egiten du irakurketa horrekin. Euskaldun-
duko duen eredu bakarraren alde egin behar
dugu, jakinda eredu horren ezarpema tokian

kalduntzeko neurri eraginkorrak diseinatu eta
martxan jarri behar dira.

Euskararen normalizazioak plan orokorra be-
har du eremu orotan euskalduntze prozesua
azkartzen joateko; lortu behar dugu euskara
izatea erreferentziazko gure bizitzako arlo
guztietan. Eskoletan euskaraz ikasten ari dire-
nek sentitu behar dute euskarak leku nagusia
duela eguneroko bere inguruan, ez dela soilik

tokiko egoerara egokitutako beharko dela; ez hel-
buruetan, baina bai baliabide eta moduetan.
Unea da Araba, Bizkaia eta Gipuzkoan horren
aldeko apustua egiteko, hezkuntza lege berria
egitekoaren den honetan. Ez dezagun aukera
galdu. Euskal Autonomia Erkidegoak bidea
ireki behar du euskalduntzea helburu izango
duen eredu bakarraren aukera Euskal Herri
osora zabaltzeko.

Eta, hala ere, badakigu hori ez dela nahikoa
izango. Eskolan hartuko diren neurriek behar
dutenean emaitza eman dezaten, ezinbesteko
izango da gizarteko gainerako eremuetan ere
eusklalduntzko neurriak hartzea. Eskolarekin
batera, aisialdia, kultura eta lan mundua eus-

eskola mugatutako hizkuntza, ez dela ezin-
bestez ikasi beharrekoa baina hortik aurrera
baliorik ez duena. Hori ezin da lortu soilik dis-
kurtso bidez, errealityateak erakutsi behar die
hori horrela dela, baina ezingo da lortu euskara
ez bada lan hizkuntza, ez bada kultura hizkun-
tza, ez bada komunikazio hizkuntza. Ezin dugu
berriro lehengo akats bera egin, pentsatu be-
launaldi gazteak euskaldunduta euskararen era-
bilera berez etorriko dela, berez etorriko dela
lan munduaren eta aisiaidaren euskalduntzea.
Ez, hizkuntzaren berreskurapenak eremu guz-
tietan batera lan egitea eskatzen du. Eta hori
lortzeko euskarak plan orokorra behar du, sek-
torez sektorez egokituta, baina batzuek beste-
engan eraginez garatuko dena.

MALDITOS

La sociedad de su tiempo los vio como provocadores, peligrosos, antisociales, autodestructivos, difíciles y visionarios. Mujeres y hombres incomprendidos cuyo genio les llevó a chocar de frente con una realidad que les superó. Escritores malditos.

Hay plena coincidencia en que la etiqueta "malditos" comenzó a extenderse a raíz del libro *Les Poètes Maudits*, de Paul Verlaine (1884). Aquellos poetas malditos eran, en la edición de 1888, una mujer, *Marceline Desbordes-Valmore*, y cinco hombres, entre los que se incluían Arthur Rimbaud y el propio Verlaine. Su genio los hacía unos incomprendidos, tanto por las editoriales y los círculos literarios como por la propia sociedad, lo que les condonaba a una vida trágica. Sin embargo, el concepto daba para más. Medio siglo antes, el escritor Alfred de Vigny (1797-1863), en su novela *Stello* y en su obra de teatro *Chatterton*, estableció la radical incompatibilidad existente entre algunos poetas y la sociedad contemporánea. Convirtió al malogrado Thomas Chatterton (1752-1770) en el ícono de una nueva estirpe: "Desde el día que aprendió a leer fue poeta, y desde entonces perteneció a la raza siempre maldita por los poderes de la tierra".

No era, por tanto, una maldición producto del destino o del azar, sino una condena impuesta por los poderes terrenales. Tampoco resultó casual que la figura del poeta maldito naciera en tiempos de sensibilidad romántica, un movimiento cultural de múltiples caras pero que, en el fondo, supone una suerte de rebelión contra la nueva sociedad que el naciente sistema capitalista estaba imponiendo.

La pieza teatral de Vigny se sumó a una corriente literaria en la que descollaba *Las penas del joven Werther* (1774) de Goethe y que transformó el suicidio en el acto supremo de rebeldía romántica. Thomas Chatterton se quitó la vida a los dieciocho años. Sus falsificaciones de poemas medievales alcanzaron gran renombre en Inglaterra, pero su obra se extendía más allá: poemas y sátiras que no llegaron a publicarse en vida del autor influenciaron a las generaciones posteriores.

Chatterton pasó a encabezar una abultada nómina de escritoras y escritores que pusieron fin a sus vidas. Sin embargo, el maldistimo, tal y como se ha extendido

Charles Bukowski

Victor Hugo Viscarra

Lucía Berlin

Sylvia Plath

en la literatura, no exige acabar así. Las enfermedades también se cobraron numerosas víctimas en la flor de la vida (el propio Rimbaud, con 37 años, o Tristán de Corbiere, también en la lista de Verlaine, con 29 años). Realmente, los malditos son autores (casi siempre poetas) que, incomprendidos desde su juventud, rechazan los valores imperantes, se comportan de manera provocadora, antisocial o autodestructiva, escriben textos de difícil lectura y mueren (por la causa que sea) antes de que su genio sea reconocido.

Rápidamente nos vienen a la mente escritores que encajan como anillo al dedo en la definición. Charles Bukowski

NEGRA
ALFAGUARA

Aclamada por los lectores y la crítica,

VUELVE SUSANA MARTÍN GIJÓN

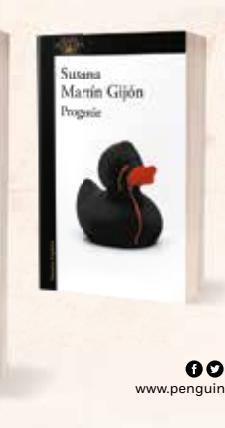
«Toda una revelación» CARMEN MOLA

Susana Martín Gijón
Progenie
Planeta

Susana Martín Gijón
Ruseta
Ruseta

Susana Martín Gijón
Ruseta
Ruseta

www.penguinlibros.com

Thomas Chatterton

(1920-1994) encarna el prototipo gracias a una vida difícil, excesos de todo tipo y la publicación de sus obras en revistas y editoriales marginales. Sus poesías, novelas y relatos están poblados de personajes como él: alcohólicos, vagos, jugadores, prostitutas... La pesadilla del canon literario biempensante. Obras como *El cartero*, *Pulp* o *Escritos de un viejo indecente* le han convertido en un ícono de la literatura estadounidense y máximo exponente del realismo sucio.

Guarda cierto paralelismo con Bukowski el boliviano Víctor Hugo Viscarra (1958-2006), abandonado desde niño en las calles de La Paz, autor de un diccionario del argot del hampa local y de una serie de relatos protagonizados por los ambientes marginales de la sociedad boliviana, incluidas sus memorias *Borracho estaba, pero me acuerdo*.

Aunque lejos de los barrios de chabolas, Lucia Berlin (1936-2004) también tuvo una agitada y dolorosa trayectoria vital que reflejó en su obra. En vida publicó 77 relatos, agrupados en tres volúmenes, sin mayor eco. Once años después de su muerte, en 2015, una selección de sus cuentos titulada *Manual para mujeres de la limpieza* se convirtió en un hito editorial, éxito de crítica y público.

Entre los que cosecharon la gloria una vez desaparecidos destaca sobremanera el conocido caso de John Kennedy Toole (1937-1969). Se suicidó sin ver publicada la obra de su vida, *La conjura de los necios* (1981), y, por tanto, sin saber que las cómicas ocurrencias de Ignatius J. Reilly se convertirían en un fenómeno mundial que le reportaría hasta un premio Pulitzer.

El año siguiente ganó el Pulitzer, también de forma póstuma por suicidio, Sylvia Plath (1932-1963), con una selección de sus poemas. Su única novela, *La campana de cristal* (recientemente traducida también al euskera, ver página 14), tiene claros tintes autobiográficos.

No podemos cerrar este breve repaso de los escritores malditos sin hacer referencia a la cuestión ideológica. Algunos renombrados autores del siglo XX han quedado marcados por su adhesión al nazismo o al fascismo. Son celeberrimos los casos del colaboracionista francés Louis Ferdinand Céline (1894-1961), del furibundo fascista Ezra Pound (1885-1972) o del noruego Knut Hamsun (1859-1952), premio Nobel de 1920 y hitleriano entusiasta. Tras la derrota del fascismo, los dos últimos fueron internados en centros psiquiátricos. Todavía hoy la comunidad literaria no sabe cómo tratar a estos autores, responsables de novelas referenciales como *Viaje al fin de la noche* (Céline), *Hambre* (Hamsun) o del extraordinario universo poético que Pound trazó en obras como *The Cantos*.

En el ámbito literario vasco, la figura más cercana a un escritor maldito resulta, sin duda, Jon Mirande (1925-1972), también filonazi, al menos a ratos. El zuberotarra introdujo la modernidad en la literatura en euskera, pero se vio marginado a causa de su visceral rechazo del cristianismo y del tradicionalismo imperante en aquel entonces en una sociedad a la que quería epatar. En vista de los problemas que tenía para publicar en euskera, dejó de escribir y acabó por suicidarse. Nos legó la novela *Haur Besoetakoa* (traducida al castellano como *La Ahijada*), un puñado de cuentos absolutamente innovadores en el panorama cultural del país, y una colección de poemas rompedores centrados en temas como el erotismo, la muerte, el paganismo y el patriotismo. Podemos oír varios de ellos musicados por Oskorri, Niko Etxart o Hertzainak, entre otros.

TOMAS ZABALLA
Periodista

ALEAGUARA

«En la naturaleza
no hay vejez, no
hay decrepitud.
Solo hay plenitud
o muerte».

Después de contar la
vida regresa el tandem
más brillante de la
literatura española.

Juan José Millás
Juan Luis Arsuaga
La muerte contada por un sapiens a un neandertal

Disponible
audiolibro y ebook

|

[penguinlibros
www.penguinlibros.com](http://www.penguinlibros.com)

Penguin
Random House
Grupo Editorial

FOTOGRAFIAS: ALBERTO MURO

PARQUE NATURAL DE URKIOLA

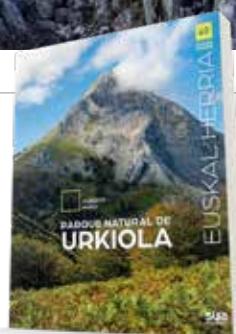
Descollando su encrestada silueta sobre las amplias vegas del Ibaizabal, las peñas de Durangaldea suponen, sin duda alguna, el hito paisajístico más sobresaliente de toda Bizkaia. Un espectáculo sublime, dominado por la mano lenta, poderosa e inexorable de las fuerzas que palpitan en el interior de la tierra. Sobre las llanuras del valle se eleva, insinuante y orgulloso, un rosario de afilados crestones que yerguen sus ápices por encima de los mil metros de altitud. Cede nuestra arrogancia al levantar la mirada para enfrentarnos a este paisaje bravío, impulso de gigantes modelado a lo largo de las era

geológicas y donde la roca caliza es la auténtica protagonista. A su vera han encontrado refugio las grandezas de una naturaleza resiliente, que se niega a claudicar.

El parque natural de Urkiola tiene el don de reflejar, mejor que ningún otro lugar, el carácter esencial de esta, nuestra amada Euskal Herria, con sus paisajes de ensueño coloreados por paleta infinita del verde, a veces abruptos, en otras ocasiones amables y redondeados. Sinuosas carreteras plagadas de curvas de herradura, bucólicas aldeas, caseríos dispersos y escondidos en los

PARQUE NATURAL DE URKIOLA

Alberto Muro
SUA EDIZIOAK

repliegues más insospechados de la montaña. Cosmogonía de apretados bosques y luminosas praderas, de nieblas sugerentes e inspiradoras, de cuevas, de ríos, arroyos, regatas y por supuesto, de un elevado nivel de espiritualidad y mitología que rebosan el dique de las peñas para anidar en lo más profundo de nuestra identidad. Escondido en este paraíso esbozado por el lápiz de la naturaleza se encuentran los orígenes de antiguas creencias arraigadas en nuestro imaginario colectivo.

Hasta Urkiola acuden cada año miradas de escaladores, de montañeros y paseantes, atraídos por el embeleso de sus relieves calcáreos esculpidos por el agua, y en especial por esa montaña inimitable, Anboto, que desde sus 1.331

LAS MEJORES GUÍAS PARA INSPIRAR Y ORGANIZAR TUS VIAJES

metros de altitud se proclama techo de la cordillera. Pero Urkiola es mucho más que sus afilados relieves o el entorno que rodea el santuario de los Santos Antonios; el parque natural dilata sus encantos bajo los bosques de ensueño que abrazan la villa de Otxandio, en las inmediaciones del pantano de Uribarri-Ganboa; sobre el manto apacible de los prados que forran el escondido valle de Aramaio, en la vertiente alavesa, y también hacia el municipio de Dima, que desde sus mil y una aldeas domina el ancestral valle labrado por el río Arratia. El hombre y la naturaleza se han aliado desde hace milenios para hacer de este, un lugar de encuentro donde todo parece estar en perenne armonía.

Desde las páginas de este libro os invitamos a descubrir el parque natural de Urkiola en toda su grandeza. Os animamos a andar en nuestra compañía, recorrer viejos caminos, sendas y veredas, desenmascarar las huellas que la historia ha ido dejando a su paso. Nos adentraremos en la

montaña a orillas de barrancas y arroyos para asomar afuera del bosquejo sobre los luminosos collados donde sesteen los ganados. Remontaremos las tercas pedrizas y caminaremos como funambulistas sobre las crestas, o nos calzaremos unos pies de gatos y atados a una cuerda, superaremos la verticalidad de estas paredes que parecen imposibles. Aquí encontraremos retos para todos los gustos y para todos los públicos. Dulces paseos ideales para disfrutar de una grata salida en familia, una excursión inolvidable entre amigos, una ascensión en bicicleta, una boscosa y refrescante ascensión, una larga travesía por parajes inhóspitos, o una ruta de vértigo. Siempre con los pies firmes en el suelo y las manos acariciando el cielo. ¡Urkiola lo tiene todo!

ALBERTO MURO
Fotógrafo y escritor

NOBEDADEAK

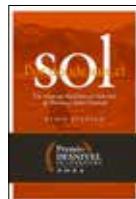
**GUÍA MICHELIN
ESPAÑA Y PORTUGAL 2022**
AAVV
MICHELIN EDITIONS

¡Descubra las mejores experiencias gastronómicas de la península ibérica con la Guía Michelin! Se han evaluado desde el más absoluto anonimato cientos de restaurantes. Solo se seleccionan los mejores establecimientos, desde los más sencillos a los más lujosos.

DIARIO DE LAS SIETE CUMBRES
Paco Monedero
SUA EDIZIOAK

Las cumbres más altas de cada uno de los continentes y las más cercanas a los polos componen lo que desde hace tiempo se conoce como The Seven Summits o Las Siete Cumbres, un reto que ha completado el montañero segoviano Paco Monedero.

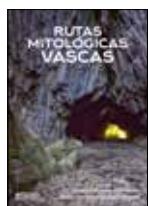
POR DONDE SALE EL SOL
Olayo Reynaud
DESNIVEL

Un relato de aventuras fresco y esperanzador; un año y doce mil kilómetros; un viaje de Francia a China que muestra, de forma directa y sin adornos, la realidad de una travesía en bicicleta. Premio Desnivel de literatura 2021.

BEST IN TRAVEL 2022. (LONELY PLANET)
AAVV
GEOPLANETA

Lonely Planet presenta en este libro lo mejor de lo mejor: los mejores lugares para ir y las mejores experiencias que vivir alrededor del mundo. Aquí están los mejores lugares que visitar y las mejores actividades para realizar por todo el mundo.

RUTAS MITOLÓGICAS VASCAS
Aitor Ventureira / Imanol Bueno
TXALAPARTA

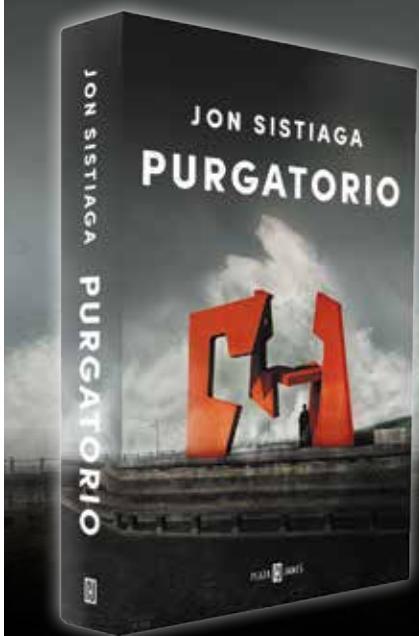
Esta espectacular guía nos presenta a los principales genios de la mitología vasca, sus historias, sus nombres y características, a través de 18 rutas y más de 40 leyendas, con textos que nos harán vibrar y fotografías que nos invitan a recorrer nuestra geografía.

**VAL D'ARAN.
GUÍA DE VIAJE Y RUTAS DE MONTAÑA**
AAVV
SUA EDIZIOAK

Esta guía de la colección El Mundo de los Pirineos desgrana todo lo que el visitante debe saber sobre Val d'Aran para disfrutar del viaje. Se complementa con propuestas de montaña, desde paseos hasta ascensiones a las cumbres icónicas.

**«¿NUNCA TE HAS
PREGUNTADO
SI LO QUE HICIMOS
ESTUVO MAL Y SI
TODAVÍA ESTAMOS
A TIEMPO
DE REPARARLO?»**

**El extraordinario
debut como
novelista de
Jon Sistiaga**

PLAZA JANÉS

www.penguinlibros.com

 Disponible
en ebook

©estudiogover

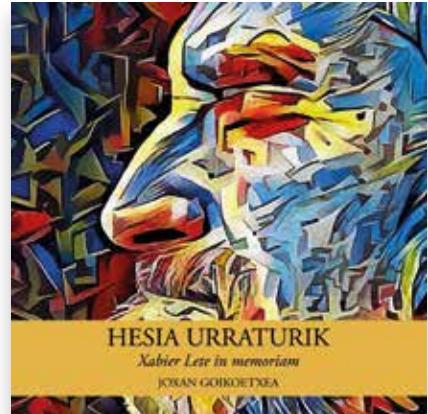
HESIA URRATURIK

Hesia urraturik izango da, segurutik, Joxan Goikoetxeak bere 35 urteko ibilbide profesionalean gauzatu duen lanik garrantzitsuena. Ez da hori arriskurik gabeko baieztapena, jakina. Izen ere, artista elektikio honek, besteak beste, musika jarri die *Shakespearearen sone-toei*, aitzindaria izan da Euskal Herrian Astor Piazzollaren musika zabaltzen, sustraiko musika eta musika elektronikoaren arteko uretan murgildu da, euskal musika tradizionala jaialdian barrena eraman du *Alboka* taldearekin eta hamaiaka kolaborazio egin ditu belaunaldi eta estilo ugarietako talde eta abeslariekin.

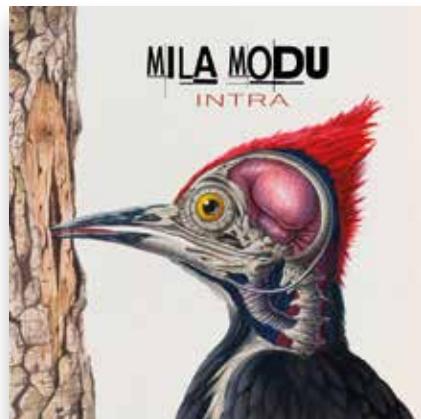
Oraingo lana oratorio bat da. Musika genero horren bidez Joxan Goikoetxea bere ibilbide akademikoaren hasieretara itzuli da eta, bide batez, arlo sinfoniko-koralean aritu da lehenengo, bere adiskide Xabier Leteren oroi-

menez egindako proiektu zail eta eskerga honen bidez. Oiartzuar olerkariaren heriotzaren orduan egindako promesak ahalegin handia eskatu dio, haren pentsamendu jori eta konplexua eta haren ondare estetiko-artistikoa jasotzeko eta laburbiltzeko. Zeregin horretan *Landarbaso Abesbatzaren eta Kaabestri Ensemble* orkestraren parte-hartzeak izan ditu lagun, Juanjo Ocón donostiarren zuzendaritzapean, Miren Urbiet-Vega sopranoaren eta Beñat Egiria tenorraren bakarkako lan ai-pagarriak ahaztu gabe.

Oratoria luxuzko edizioan datorkigu, *Aztarna argitaleteek* ohi duen bezala. CD audioarekin eta 160 orrialdeko liburuxkarekin batera, DVDA ere badakar, estreinaldiko birako kontzertuetako grabazioarekin. Dolby Atmosen Euskadin egindako lehenengo nahasketada, gainera.

HESIA URRATURIK
XABIER LETE IN MEMORIAM
Joxan Goikoetxea
AZTARNA

INTRA
Mila Modu
ELKAR

Mila Modu Xabier Yaniz oñatiarrak abian jarritako musika-proiektu berria da. *Xabier Yaniz Hor Konpon* taldeko abeslaria eta guitarra-jolea izan zen. *Andoni Campos* eta *Oskar Arlanzon* *Hor Konponeko* kide ohiek ere proiektuarekin bat egin dute, *Malenkonia* taldeko abeslari *Roberto Ferreiro*-rekin batera, eta horrela *Mila Modu* sortu zuten 2019an.

Akustiko formatuan estrenatu ziren *Boza Free* izeneko lehen singlearekin. 2020an, Gaztea maketa-lehiaketan finalista izan ondoren, *Absurdoaren paradisua* izenburuarekin, beraien lehen discoa kaleratu zuten Elkar zigilupean. Disko honetan, melodia landuak, ahots sakonak, atmosfera elektrikoak eta indarra dira nagusi. Kantuen

hitzetan, berriz, Oñatioko hainbat idazlekt eta bertsolari hartu zuten parte. *Absurdoaren paradisua* diskoa zoratzen ari den mundu bati buruz mintzo da: surrealista, ulertzina, absurdoa, baina, aldi berean, zoragarria.

Orain, beraien bigarren estudioko lana aurkezten dute *Intra* izenpean. Hamar kantuz osaturiko diskoa da, non gitarrak nabarmentzen diren, taldeak hain bereak dituen melodía landuekin *power pop* indartsu bat sortuz. *Intra* gure baitan erantzunak bilatzeari buruz mintzo da, ikuspegia zabalzeari buruz. Hitzen bitarteaz biribiltzen dute disco humanistagoa, bizi ditugun garaion eraginez, zaintzarik gabe.

MILA MODU

**Una mujer nacida
en el infierno y dispuesta
a todo para vivir en el paraíso**

AMAZONAS

Sangma Francis, *Amazonas* liburuaren egilea, ezagutza liburu ikusgarri honen idazketa-prozesua nolakoa izan zen kontatzena gonbidatu dugu.

Nire lehenengo liburua (*Everest*, 2018) idatzi ondoren, Amazonas ibaiari buruzko liburu bat egiteko gonbidapena jaso nuen Flying Eye argitaletxearen eskuak. Hascieran urduri samar jarri nintzen hain eremu zabalarri buruz idatziz behar nuelako. Azkenean, baina, beldurra gainditu eta prest agertu nintzen bioanitzasunik handieña biltzen duen Lur planetako eremu hori deskubritzeko.

Idazketa-prozesuaren hasiera askotan zaila eta nahasia izaten da, irakurtzea, idaztea eta informazioa egituratzea aldi berean ematen baitira. Kasu hauetan oso baliagarria izaten da datuen zurrubilo hori ordenatzeko oharrak hormetan ipintzea, askoz ere leku gehiago baitago koaderno batean edo ordenagailuko pantailan baino.

2019an, liburuaren lehenengo zirriborroa bukatu ondoren, Manaus-en (Brasil) Labverde erresidentzia programa burutzeko aukera izan nuen. Egonaldi hura aukera ezin hobea izan zen Amazonas oihaneko biomen, ekosistema anitzen eta ekologiaren historiarengan inguruaren ezagutzak landu eta zabaltzeko. Aldi berean, irudiak, doinuak eta bestelako informazio gehigarriak bildu nituen, eta harri-garriak eta erabat zoragarriak ziren gauzakin josi.

ARGAZKIA: © ROGERIO ASSIS

Amazonasi buruz idazteak oihanaren suntsiketari buruz eta horrek bertako biztanleei nola eragiten dien aztertzeko aukera ere eman zidan. Esaterako, izan nuen esperientzia asaldagarrienetako bat Uatumá ibaiaren egindako Balbina Dam presa hidroeléctrica bisitatu nuenean izan zen, tokiko bioanitzasuna guztiz suntsitzeaz gain, bertako indigenen komunitateak lekualdatzera behartu baitzitzuten.

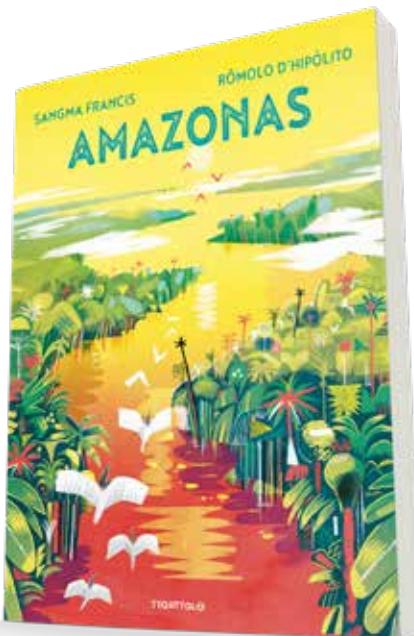
Datu eta informazio guztiz hauetan liburuan berriro murgiltzeko aukera eman zidaten eta une horretan ekin nion berridazketa prozesuari.

Klima aldaketari buruz eta habitaten txikizioari buruz hitz egiterakoan zaila izaten da diskurtsoaren tonuarekin ondo asmatzea; nola helarazi mezua haurrei paralizatu ditzakeen izurik eragin gabe? Zentzu horretan, *Fridays for Future* mugimenduaren lana guztiz baliagarria dela iruditzen zait, eta liburuan jaso nahi izan nuen.

Liburuaren benetako magia prozesuaren bukaera aldera gertatzen da ordea, ilustrazioa, testua, diseinua, edizioa, kolore-paleta eta abar uztartzen direnean. Une zirraragarrienetako bat Rómoloaren ilustrazioak ikustean gertatu zen, orrialde bakoitzaz biziutasunez eta mugimenduz beteta baitago! Rómolo ere libururako bere ikerketa bisuala egiten asko gozatu zuen eta hori liburu guztian zehar nabari da.

Espero dut irakurleek nik bezain beste gozatzea Amazonas ibaiari eta oihanari buruz ikasten. Eta benetan nahiko nuke liburu honek haratago joateko eta gehiago ikasteko gogoa piztea, bai Amazonasi buruz, baita gure inguruko ibaiei buruz ere.

SANGMA FRANCIS
Idazlea

▼
AMAZONAS
Sangma Francis
Rómolo d'Hipólito
TTARTTALO

►
EVEREST
Sangma Francis
Lisk Feng
TTARTTALO

XIRIMIRI
FERNANDO PÉREZ HERNANDO

—Umo! Omi! Ime! Emu!
Goitik beheru bustiti geude etu ez dokigu zer egin!

AMAREN A BAKARRIK FALTA DA!

www.pamiela.com
www.kalandraka.com

XIRIMIRI
FERNANDO PÉREZ HERNANDO

—Umo! Omi! Ime! Emu!
Goitik beheru bustiti geude etu ez dokigu zer egin!

AMAREN A BAKARRIK FALTA DA!

Kalandraka Pamiela

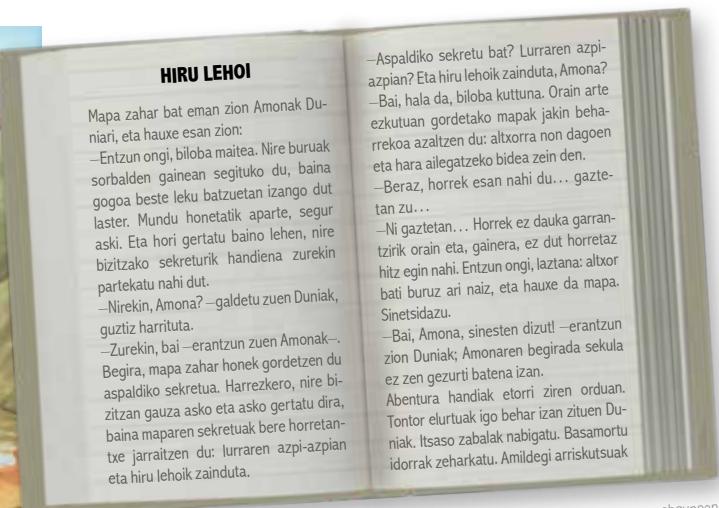
14. elkar ILUSTRAZIO ETA IPUIN LEHIAKETA

elkar Ilustrazio eta Ipuin Lehiaketa gure artean da berriro ere. Arten hamalaugarren aldiz jarri da abian **elkar Fundazioak** haur eta gazteengen irakurzaletasuna eta euskararen erabilera bultzatzea helburu duen lehiaketa hau. Urteotan milaka ume eta gaztek hartu dute parte bertan, kalitate handiko lanak aurkeztuz.

Aurten, **Edu Zelaietak** eta **Txabi Arnalek**

idatzitako Hiru lehoi ipuina irakurri eta ilustratu beharko dute txikienek. Koxkorragoek, berriz, **Alai Zubimendik** sortutako ilustrazioan oinarritu beharko dute beraiek sortutako ipuina. Komiki ala binetaren atalean, ordea, euskal pertsonaia baten biografia edota bizitzako pasarte bat izango dute ardatz, gazteek, beraien lanak sortzeko. Parte hartuko duten haur eta gazteei zuzendutako sari

ederrez gain, ikastetxeen eskainitako sari bereziak izango ditugu arten ere. Alde batetik, **Laboral Kutxak** bi ikasgelandentzat saria emango du; bestetik, **Irrien Lagunen Klubak** ikuskizun batekin sarituko du ikastetxe parte-hartzaleetako bat. Ipuinak, ilustrazioak eta komiki ala binetak aurkezteko **apirilaren 13a** bitarteko epea egongo da.

—Aspaldiko sekretu bat? Lurrazen azpi-azpian? Eta hiru lehoiak zainduta, Amona?

—Bai, hala da, biloba kuttuna. Orain arte ezkutuan gordetako mapak jakin beharrekoak azaltzen du: altxorra non dagoen eta hara ailegatzeko bidea zein den.

—Beraz, horrek esan nahi du... gaztan zu...

—Ni gaztetan... Horrek ez dauka garrantzirik orain eta, gainera, ez dut horretaz hitz egin nahi. Entzun ongi, laztana: altxor batu buruz ari naiz, eta hauxe da mapa. Sinetsidazu.

—Bai, Amona, sinesten dizut! —erantzun zion Dunia; Amonaren begirada sekula ez zen gezurti batena izan.

Abentura handiak istorri ziren orduan. Tontor elurtuak igo behar izan zituen Dunia. Itsaso zabala nabigatu. Basamortu idorrak zeharkatu. Amildegi arriskutsuak

Ipuin osoa elkar.eus webgunean

Cuentos entrañables para leer y releer

BILLY MINI MONSTRUOS
Los monstruos de la cebollita

No me da miedo quedarme sola
(Buena, no mucha)

Cuentos ilustrados de sirenas

usbome.com
Usborne

elkar Ilustrazio eta Ipuin Lehiaketa haurren eta gazteen artean irakurzaletasuna eta sormena bultzatzea du helburu. Horretarako hiru modalitate antolatu dira, haur eta gazteen adinaren arabera:

IPUINA ILUSTRATU

Hurrek, eskolako ikasturtearen arabera, hiru maila hauetako batean parte hartzeko aukera izango dute:

A maila ilustrazioa
HH 4 eta HH 5
(edo txikiagoak)

B maila ilustrazioa
LH 1 eta LH 2

C maila ilustrazioa
LH 3 eta LH 4

Hurrek Edu Zelaietak eta Txabi Arnalek idatzitako "Hiru lehol" ipuina ilustratuko dute.

ILUSTRAZIOA IPUIN BILAKATU

Hurrek, eskolako ikasturtearen arabera, bi maila hauetako batean parte hartu ahal izango dute:

D maila ipuinak
LH 5 eta LH 6

E maila ipuinak
DBH 1 eta DBH 2

Alai Zubimendik egindako ilustrazioarekin ipuin bat osatuko dute, euskara. Lan guztia ordenagailuz eta orrialde bakarrean idatzita aurkeztuko dira. Ez dira orrialde bat baino gehiagotan aurkeztutako lanak onartuko.

KOMIKIA EDO BINETA SORTU

Gazteek, eskolako ikasturtearen arabera, maila honetan parte hartu ahal izango dute:

**F maila
komiki edo bineta**
DBH 3 eta DBH 4

Euskal pertsonaia baten biografia edota bizitzaren pasarte bat gaia komiki ala bineta bilakatuko dute, A4 tamainako orrialde batean aurkeztuta.

Apirilaren 13ra arteko epea duzu lanak bidaltzeko.

PARTE HARTU!

Oinarri zehatzago eta landu behar diren ilustrazioa eta ipuina:
https://postdata.elkar.eus/ilustrazio_eta_ipuin_lehiaketa/

SARIAK

Ilustrazioa egiten dutenen artean, maila bakoitzeko (A, B eta C mailak):

1. Saria
Jolas hezitzaille sorta ederra eta opari txartela (60€)

2. Saria
Jolas hezitzaille sorta ederra eta opari txartela (50€)

Ipuina egiten dutenen artean, maila bakoitzeko (D eta E mailak):

1. Saria
Tablet bat, jolas hezitzailleen sorta ederra eta opari txartela (70€)

2. Saria
Tablet bat, jolas hezitzailleen sorta ederra eta opari txartela (60€)

Komikia edo bineta egiten dutenen artean (F maila):

1. Saria
Tablet bat, jolas hezitzailleen sorta ederra eta opari txartela (70€)

2. Saria
Tablet bat, jolas hezitzailleen sorta ederra eta opari txartela (60€)

TÍTULOS DESTACADOS

12,95€

22,00€

8,50€

22,00€

11,95€

40,00€

20,00€

16,50€

8,50€

Ongizate emozionala lantzeko baliabideak eta jarduerak!

TTARTTALO
www.ttarttalo.eus

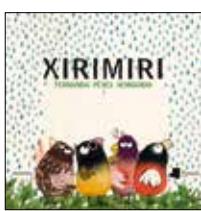

**BEGIRATU
DEZAKET ZURE
PIXONTZIAN?**
Guido Van Genechten
TTARTTALO

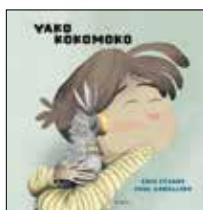

¡BUENOS DÍAS!
(LIBRO MUSICAL)
Francesca Ferri
EDEBÉ

Un libro de tela suave, redondo y musical para despertar al bebé. El tirador activa las piezas musicales, ideales para que el bebé se active. Con tira de velcro para colgar el libro.

XIRIMIRI
Fernando Pérez
Hernando
PAMIOLA-
KALANDRAKA

**YAKO
KOKOMOKO**
Kris Etxabe
EREIN

**KOTE KATUA ETA
MUNSTROAK**
Rocio Martínez
PAMIOLA-
KALANDRAKA

EL BANCO
Meghan,
duquesa de Sussex
DUOMO

Zorigaitz simple batetik sortzen da elkarrengan-dik ikasteko eta elkar aberasteko aukera euriak bustitzen duen hegazti familia baten etxearen.

Aitonak Mikeli loro bat oparitu dio bera ez da goenerako. Yako du izena. Elkarrizketa lizeak izaten dituzte, eta, horregatik, sarritan aldatu behar zaizkio pilak.

Edozein soinu arrotz erasoan datorkion munstro bihurtzen da Koteren irudimenean, eta horregatik ibiltzen da amaren babesaren bila.

Meghan, duquesa de Sussex, captura de manera emotiva el especial vínculo entre padres e hijos, visto a través de los ojos de una madre, y nos regala momentos mágicos de intimidad y ternura.

ESKER MILA!
Isabel Minhos
Martins
PAMIOLA-
KALANDRAKA

**GIZA
ANIMALIAK
GARA**
Rosie Haine
ALBERDANIA

**MUNSTROEN
ESKOLA 3.
DEB ETA DOT ETA
DIOT KONPLOT**
Sally Rippin
MEZULARI

COMILONES
Octavio Pintos
MOSQUITO BOOKS

Familia, lagunak, auzoko jendea, irakasleak eta ikaskideak... makina bat lagunengandik ikas-ten dugu haurtzaroan!

Historiaurretitik gaur arte munduan izan dugun lekuari buruzko begirada liluragarria. Lehen gizakien garaietatik gaurko mundura egin dugun ibilbidea, animalien artean giza animaliak izaten ikasten.

Haur batzuk onak dira, baina beste batzuk ez... Batzuk berdinak dirudite, adibidez! Irakurle ha-siberrienzako bilduma bikaina! Errimadun testuekin.

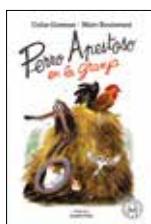
Un libro sobre las mil maneras de comer que podemos observar en el reino animal. Carnívoros, omnívoros, herbívoros... El lector se asombrará al descubrir cada página.

APRENDE Y DIVIÉRTETE CON LOS LIBROS INFANTILES DE

panini books
www.paninibooks.es

PVP RECOMENDADO

PERRO APESTOSO EN LA GRANJA
Colas Gutman
BLACKIE BOOKS

ISADORA MOON GAZTELU SORGINDUAN
Harriet Muncaster
MEZULARI

ABENTURA BAT BIKINGOEN HERRALDEAN
Frances Durkin
TARTTALO

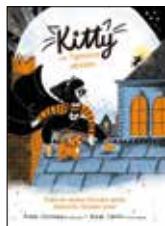
ISADORA MOON Y LA POCIÓN ROSA
Harriet Muncaster
ALFAGUARA

¡Una nueva aventura de Perro Apestoso! Perro Apestoso es un perro de ciudad, nunca ha estado en el campo. Mucho menos en una granja. Por eso, cuando lo invitan a pasar unos días en una, no puede estar más contento.

Isadoraren gelakideek txangoa egingo dute gaztelu sorgindu batera! Izu-ikarak jota daude. Eta mamuren bat agertzen bazea? Isadorak erakutsiko die badaudela ezagutu ostein horren bel-durgariak ez diren gauzak.

Historianautak denboran atzera joan dira Bikingoen Arora, eta zure laguntza behar dute iraganeko sekretuen berri jakiteko. Bat egin historianautekin!

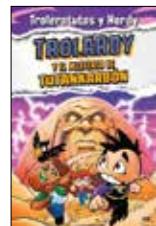
Isadora se enfrenta a su primer examen de matemáticas y... ¡no está preparada! Con la ayuda de su prima Mirabella, da con una poción para ponerse "malita", pero... ¿seguro que es buena idea?

KITTY ETA TIGREAREN ALTZORRA
Paula Harrison
MEZULARI

ZER GERTATZEN DA KLIMATEKIN?
Ole Mathismoen
EREIN

TROLARDY 2. TROLARDY Y EL MISTERIO DE TUTANKARBON
Trolerotutos y Hardy MARTÍNEZ ROCA

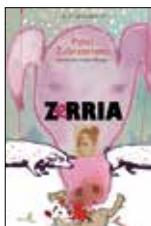
ELIGE TU PROPIA AVENTURA 12. EL TRONO DE ZEUS
Deborah Lermé Goodman
MOLINO

Abentura magikoak ilargiaren argitan! Kitty gogo handia du museora joan eta Tigre Urreztaunaren estatua preziatua bere begiekin ikusteko.

Zer da krisi klimatikoa? Zergatik gertatzen da? Zer eta zeintzuk dira berotze globalaren ondorioak? Eta, zer egin dezakegu planetari laguntzeko?

Sucesos extraños están ocurriendo en todo el mundo: un pan se convierte en flauta, otro cambia de color... y lo que es peor, Lorito vende pan congelado. ¡Eso no lo pueden permitir!

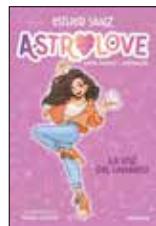
Tus padres son arqueólogos y han encontrado el mítico trono de Zeus, pero ¡nadie los creel! Viajarás al pasado para pedir ayuda al mismísimo Zeus, aunque llegar hasta él no será tan sencillo...

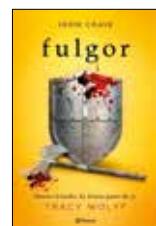
ZERRIA
Patxi Zubizarreta
EREIN

TRILOGÍA FUEGO 1. CIUDADES DE HUMO
Joana Marcús
PLANETA

ASTROLOVE 1. LA VOZ DEL UNIVERSO
Esther Sanz
LA GALERA

FULGOR (SERIE CRAVE 4)
Tracy Wolff
PLANETA

Alpeetan jaso du Bereketek Gasparden albisteak: "Gorpu batzuk deskubritu ditut, bi gutxienez, Tsanfleuron glaziarrean". Albisteak gazte glazio-ologoa asaldatu du, eta ez du onik izan historiaren egia lazgarria ezagutu arte.

¡Descubre la primera parte de la trilogía que arde en Wattpad! Alice nunca ha salido al mundo. Su cena es a las nueve en punto, jamás ha levantado la voz y jamás se ha preguntado qué pasaría si todo cambiara.

Luna no cree en el horóscopo ni en los astros. En parte, porque su madre es astróloga. En parte, porque el universo no parece ir a su favor. Es Leo, una líder nata según los astros, pero Luna no tiene amigos.

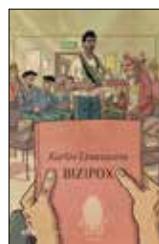
Nadie sobrevivió ileso a la última batalla. Flint está enfadado con el mundo, Jaxon se está convirtiendo en algo que no reconozco, y Hudson ha levantado un muro que no estoy segura de poder romper.

PEQUEÑAS HISTORIAS DE ANIMALES SOBRE LA AMISTAD Y LA NATURALEZA, CONTADAS POR ATILIO, MAESTRO INDISCUTIBLE DE LA ILUSTRACIÓN ITALIANA.

NOBEDADEAK

liburuak

BIZPOX
Karlos Linazasoro
ELKAR

BRETXA
Toti Martínez
de Lezea
EREIN

Karlos Linazasorok nobelatxo bixi eta bitxi bat eskaintzen digu, umorearen paletako hainbat tonuz margotua: beltza eta txoroa, ironikoa eta algarazkoa, absurdoa eta goxoa. On degizula!

Gerra guztietai bezala, biztanleria zibilak jasan zituen, honako honetan ere, gerraren zorigaitzak, eta biztanleria haren historia da honako hau: beren bitzitza berregin eta hiria berreraiki-zea lortu zuten zibilen historia.

JAINKOAREN SEME
Cormac McCarthy
IGELA

TXORI URDINAK
Zigor Olabarria
ARGIA

HAMAZAZPI-GARRENEAN AIDANEZ
Batzuen artean
DIJITALIDADEA

**ZER JAKINGO
DUZUE EPELA
BAINO EZAGUTU
EZ DUZUENOK?**
Iñaki Irasizabal
ELKAR

Lester Ballard izaki ustela da. Bere infernurako bidea da hau. Ez da esperantzarik Tennesseeo baso goibeletan. Zenbatetan ez garen ilunpean galdu. Lester Ballard izaki ustela da. Eta, halere, zu izan zintezke Lester Ballard.

Santi Cobosek 25 urte eman ditu preso, horietaiko asko bakartuta. Bere lekukotasuna espetxe sistemaren salaketa ariketa bat da, baina umoretik eta bizitzaren aldeko kantatik ere badu.

Geuretik sortutako memoria eta historia. Hamasei idazleek, hamasei herritan bizitakotik, hamasei kontakizun ezberdin asmatu dituzte. Denek batzera, hamazazpigarran bat osatzen dute. Gure herria kontatzeko ahalegin kolektibo bat, agidanez.

Iñaki Irasizabalek, bere aurreko ipuin bildumarekin abiarazi zuen ildotik berrian sakonduz, istorio darduzagarri eta pertsonaia bizarroen sorta bat eskaintzen digu, bere patetismoan hunkigarriak, bere bitxitasunean sinesgarriak, bere arrozatasunean hurbilak.

**AGUR, MAITEA,
IKUSI ARTE**
Massimo Carlotto
TXALAPARTA

KRONIKAK
Txillardegi
SUSA

**EKAITZA ETA
BESTE 34 IPOIN**
Kate Chopin
EREIN / IGELA

**IZAN ALA
EZ IZEN?**
Batzuen artean
BERRIA/JAKIN/
ELKAR

Eleberri beltz honetan Massimo Carlottok ustelkeriaren gizarteagerian uzten du. Gizartean gora egiteko amarru sortaren bitartez, Italianeri kritika sozial gogorra egiten du, bortizkeria eta saldukeria egunero ogiarekin nahasian.

Txillardegik 1968 eta 1986 artean argitaratu emandako kronikak biltzen ditu liburu honek. Belgika, Norvegia, Estatu Batuak, Gales, Galizia eta Andorratik bezala, Barkoxe, Altzürükü edo Berriazuandik idatziz bere kezka nagusien berri ematen du.

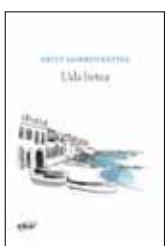
Estatu Batuetako hegoaldeko doinuak biltzen ditu Kate Chopinek ipuinotan. Mississippi ibaiaren ertzei kulunkatzen dituzten ezinezko maitasunak, Natchitoches inguruko kotoi soroek gordezen duten memoria lazagaria.

Hedabideak funtsekoak dira nazio kontzientziari eusteko. Are gehiago, estaturik ez duten nazioen kasuan zinezko lurralde nazionala direla esan ohi da. Gauzak horrela, euskal hedabideek nola irudikatzen dute Euskal Herria?

Si te gustaron los Bridgerton, no te pierdas los Blydon

TITANIA

UDA BETEA
Aritz Gorrotxategi
ELKAR

**ENBORRETIK.
ANTOLOGIA
POETIKOA**
Joxan Artze
BALEA ZURIA

**ELURRA
ELURRAREN
GAINEAN**
Castillo Suarez
CASTILLO SUAREZ

**SASTRAKA/
MALEZA**
Batzuen artean
EREIN

Argitasunez beteriko liburua idatzi du Aritz Gorrotxategik, izenburuak berak iradokitzenten duen moduan. Itsasoak, beroak, aisiak eta Mediterraneoko paisaiek leku nabarmena betetzen dute bertako poematan.

Joxan Artze gure poeta esanguratsuenetariko eta maitatuengatik bat da. Antologia honek omenaldia egin nahi dio haren heriotzaren laugarren urteurrenean. Haren hitzak irakur ditzagun, bizitzaren oparia arnasten dugunean berau dastatzu.

Zer ote du elurra Castillo Suarezentzat? Beti-bateko bai bere unibertsu poetikoan. 14 poema eder bildu ditu liburu ezin zainduago honetan. Agerikoa da maitasun handiz prestatutako poema-liburua dela.

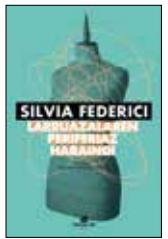
Sastraka/Maleza lau lagunen lanaren emaitza da. Sorrera Pello Lizarraldek José Ignacio Agorreta margolariarri bidali zion testua dago; Imanol Ubeda musikariak hamabi kanta ondu zituen eta Imanol Rayo zinemagileak argazki bilduma.

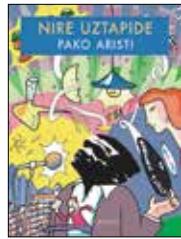
**FRANCOREN
MENDE
KANTATZEN
GENUENEAN**
Colette Larraburu
ELKAR

**BERTSOLARI-
TZAREN
HISTORIA SOZIALA**
Antxoka Agirre
EHU

**LARRUAZALAREN
PERIFERIAZ
HARAINDI**
Silvia Federici
KATAKRAK

NIRE UZTAPIDE
Pako Aristi
EREIN

Frankismoan kantu bidez borrokatzeko sortzen Euskal Kantagintza Berria taldeko Ipar Euskal Herriko abeslariei buruzko liburua. Horretarako, testigantza ugari bildu ditu Colette Larraburu kazetariak. CD batez hornituta dator.

Bertsolaritzak prentsa historikoan, irratian, zineman, telebistan nahiz interneten izandako presentziaren bilketa eta azterketa hartu da abiatuntzat. Bertsomunduko zortzi beraulandien biografiak eta ekarpenak ere harilkatu dira kontakizuneari.

Beharrezko ote da 'emakume' kategoria politika feministetan, kontuan hartuta etiketa horrek barne hartzen dituen askotariko historiak eta bizipenak, ala bantzertu behar genuke, teorialari postestructuralista batzuek proposatu bezala?

Nor izan zen Uztapide? Nor zen hain begirada zorroza zeukan gizona? Bere izena bertsolari handien lekuaren ageri da beti; ezagutu zutenek miretsi egiten dute.

**LOS AMIGOS,
¡SIEMPRE JUNTOS!**

TOTTO

#NUEVACOLECCIÓN

NOVEDADES

libros

LA VIDA ANTERIOR DE LOS DELFINES
Kirmen Uribe
SEIX BARRAL

EL MENTALISTA
Camilla Läckberg /
Henrik Fexeus
PLANETA

Según las creencias de los primeros vascos, los que se enamoraban de las lamias se convertían en delfines. De forma parecida, la vida de los migrantes también cambia cuando cruzan la frontera. Una vez emprendido, el camino se vuelve otro, muy diferente al imaginado.

SOBREVIVIENDO
Arantza Portabales
LUMEN

Tras la muerte de su marido (el magnate Matías Wagner, con quien se casó a los quince años embarazada), Val Valdés se presenta a *Sobreviviendo*, el primer reality show que se emite en España, y pone patas arriba la televisión.

ATRÉVETE A RETARME (LAS GUERRERAS MAXWELL 7)
Megan Maxwell
PLANETA

Los Campbell y los McGregor se odian desde hace años por algo que ocurrió entre sus antepasados y que llevó a los McGregor a entregarles unas tierras que Peter está dispuesto a recuperar a toda costa.

ANE
Alaine Agirre
EREIN

Con valentía, determinación y carácter, la protagonista de esta novela se enfrentará al miedo, a la incertidumbre, a las convenciones. Irá construyéndose a sí misma en una especie de collage, descartando las piezas que no le gustan y añadiendo nuevas.

DESDE EL OTRO LADO
Bernardo Atxaga
ALFAGUARA

Bernardo Atxaga no necesita presentación para el gran público lector. En esta ocasión deslumbra con un libro emocionante sobre la vida y la muerte.

EL DÍA QUE ESCAPÉ DEL GUETO
John Carr
CATEDRAL

Una historia sobre la increíble huida de un joven de 13 años del terror nazi. A principios de 1940, Chaim es encerrado en un gueto de Polonia. En una ocasión se ve obligado a matar a un guardia nazi. Entonces inicia una increíble aventura a través de las líneas enemigas.

EL VUELO DE LA COMETA
Laetitia Colombani
SALAMANDRA

Tras el drama que ha dinamitado su existencia, Lena decide dejarlo todo y emprende un viaje al golfo de Bengala. No encuentra un poco de paz hasta que, al amanecer, se acerca a nadar a las aguas del Índico, donde una niña juega con una cometa.

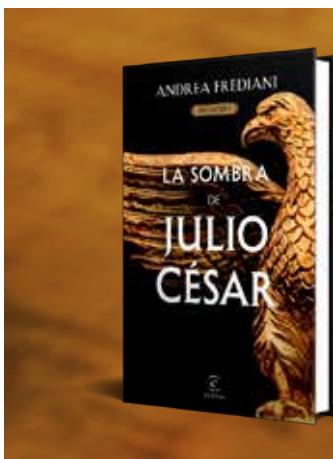
EL CASTILLO DE BARBAZUL (TERRA ALTA III)
Javier Cercas
TUSQUETS

Algunos años después de los hechos narrados en *Independencia*, Melchor Marín ha abandonado los mossos d'esquadra y trabaja como bibliotecario en Gandesa, en la Terra Alta.

MIL MANERAS DE DARTE LAS GRACIAS
Emilio Ortiz
DUOMO

Esta es la historia de un hombre y un perro a los que el destino unió para cambiar sus vidas. Un relato inspirador sobre la importancia de abrazar el amor en todas sus formas y de superar la pérdida con esperanza.

UNA NOVELA FASCINANTE SOBRE JULIO CÉSAR,
EL INICIO DE LA LEYENDA

ANDREA FREDIANI
PASIÓN POR LA HISTORIA. MÁS DE 1.000.000 DE LECTORES

espasa

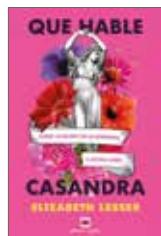
HORRORSTÖR
Grady Hendrix
HIDRA

Ohio. Cada mañana, los empleados se encuentran destrozados los armarios Kjerring, tiradas por el suelo las lámparas Brook, y extrañas manchas en los sofás Liripip. Para desvelar el misterio, cinco jóvenes empleados se ofrecen voluntarios para un turno de noche.

RAÍCES RUBIAS
Bernardine Evaristo
ALIANZA EDITORIAL

En esta fantástica e imaginativa vuelta de tuerca a la trata transatlántica de esclavos —en la que los blancos son esclavizados por los negros—, Bernardine Evaristo nos invita a reflexionar con una sátira tan asequible y fácil de leer como inteligente y perspicaz.

QUE HABLE CASANDRA
Elizabeth Lesser
MAEVA

La autora revisa historias, mitos y relatos de todas las épocas para señalar que transmiten una imagen negativa de la mujer que marca nuestra cultura. Después cuenta esas historias desde otro punto de vista y empodera a las mujeres.

BUENO, AQUÍ ESTAMOS
Graham Swift
ANAGRAMA

Un triángulo tan aparentemente clásico como profundamente inusual, que no tarda en complicarse cuando el microscopio de Swift se pone a analizar motivos, comportamientos, antecedentes biográficos, causas, consecuencias, incluso posibilidades.

SED
Amélie Nothomb
ANAGRAMA

Aparecen en estas páginas Pilatos, los discípulos, el traidor Judas, María Magdalena, los milagros, la crucifixión, la resurrección, las conversaciones de Jesús con su padre divino... Personajes y situaciones conocidos a los que se da una vuelta de tuerca.

¿QUIÉN TRAICIONÓ A ANA FRANK? LA INVESTIGACIÓN QUE REVELA EL SECRETO JAMÁS CONTADO
Rosemary Sullivan
HARPERCOLLINS

A pesar de todos los artículos y libros sobre Ana Frank, ninguno ha explicado de manera concluyente cómo los Frank lograron vivir escondidos sin ser detectados durante más de dos años, y quién o qué finalmente llevó a los nazis a su puerta.

HUMANIZAR LA SOLEDAD
Juan Carlos Bermejo / Consuelo Santamaría
DESCLÉE DE BROUWER

La soledad forma parte de la vida. Pero hay una soledad indeseada que hace sufrir. Estas páginas buscan comprender esta experiencia para humanizarla, para acompañarla saludablemente, para hacerla fecunda cuando es inevitable, para matarla cuando es evitable.

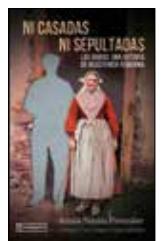
EMBOSCADURAS Y RESISTENCIAS
Miguel Sánchez-Ostiz
ALBERDANIA

Solsticio, cielos rosas, anaranjados, azules intensos, nieblas... Climatología variable la tuya, la exterior y la interior, con ella te toca convivir, lo haces como puedes, pero no lo dejes, no te abandones, acuérdate de que lo tuyo es caminar a pesar de los pesares, por su causa tal vez.

¡HASTA LA MEMORIA SIEMPRE!
Laura Benadiba
PAMIELA

La historiadora Laura Benadiba muestra en este libro la necesidad de una investigación basada en las fuentes orales y su aplicación para la recuperación de la memoria colectiva y la dignidad de los pueblos.

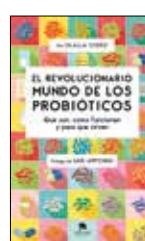
NI CASADAS NI SEPULTADAS. LAS VIUDAS: UNA HISTORIA DE RESISTENCIA FEMENINA
Amalia Nausia Pimoulet
TXALAPARTA

A pesar de la soledad y de la marginación a las que se vieron abocadas, un gran número de viudas resistieron y conseguieron enfrentarse con éxito al eterno dilema "casada o sepultada", en un ejercicio de insumisión sin precedentes.

LUNÁTICA
Andrea Momoitio
LIBROS DEL K.O.

En 1977, el cadáver de María Isabel Gutiérrez Velasco aparece calcinado en una celda de la prisión de Basauri (Bizkaia). Sus compañeras no se creyeron la versión oficial y esos días declararon una huelga de prostitutas en Bilbao.

EL REVOLUCIONARIO MUNDO DE LOS PROBIÓTICOS
Olalla Otero
ALIENTA

La microbiota es el conjunto de microorganismos que viven dentro de tu cuerpo y realizan funciones decisivas para tu salud. Probablemente conoces su existencia, igual que la de los probióticos y los prebióticos, pero ¿sabes realmente algo sobre ellos?

¡Prepara tu cuerpo para la primavera!

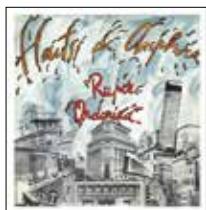
@Alieta
@Alieta_Editorial
@Alieta_Editorial

alienta
EDITORIAL

NOBEDADEAK

musika

HAUTSI DA ANPHORA
Ruper Ordorika
ELKAR

Ruper Ordorikaren estreinako diskoa berrargitaratu du Elkarrek. Disko mitikoa, doinuen eta letron uztartekat aurrekaririk gabeko bide bat ireki zuelako euskal musikan. Ezinbesteko.

DAWN FM
The Weeknd
UNIVERSAL
MUSIC

The Weeknd tiene una brillante capacidad para construir hits limpios, accesibles y de fácil consumo. Con *Dawn FM* vuelve a repetir su fórmula con total precisión. Este nuevo disco se podría considerar como uno de los proyectos más cuidados de su carrera.

HAUSKOR
Odalaren Mintzoa
ELKAR

Azken sortze lanetik lau urteria diskorriaren bueltan datozen Odolaren Mintzoa taldekoak. *Hauskor* izena du gure barneko zein kanpoko munduko zaurgarritasunez abesten duen kantu bildumak.

POST MORTEM
La Furia
BAGA BIGA

La Furiaren laugarren diskoa da *Post mortem*. Diskoak hamar rap kantu eklektiko batu ditu. La Furia rapzaleak feminismoaren barrunbeetatik ateratako abestiak egin ditu, poesia politiko eta ekintzailea feminismo bilakatuta, ahotsaren aldarri sakona.

EZIN EZER ESPERO
Huntza
HUNTZA

Izenburuak dioen moduan, Huntza erritmo eta doinu aldaketa dezenterikin azaldu da zortzi abestiz osatutako disco berri honetan, bere izaera mantenduz, baina ohikoak baino doinu intimoago eta letra sakonagoak plazaratzu.

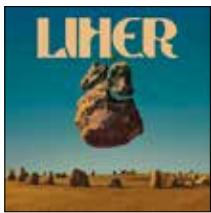

MEDUSA
Dientes de Luna
BAGA BIGA

El quinto disco de Dientes de Luna, *Medusa*, cierra la trilogía que forma con los dos anteriores (*Utopista* y *Atmósfera*). De sonido compacto, es un rock potente, con mucho golpe en la sección rítmica. Los sonidos de las guitarras corren en tropel y muchos estribillos en las faldas de la casi desgarrada voz.

DVD-AK

ETA HUTSAZEN HELMUGA
Liher
GRAN SOL

Liherren laugarren LPa. Ohi duen rock astuna baztertu gabe, taldeak soinu argiagoko eta bestelako erritmoak urratu ditu disco honetan. Hamaika kantuotan riff koloretsua eta distorsio-natuak eta lelo kantagarriak tartekatu ditu.

SIN FILTRO
Kaotiko
MALDITO RECORDS

Tres años después, la emblemática banda de punk-rock de Agurain Kaotiko, vuelve a la escena musical con su noveno trabajo de estudio. Un disco compuesto por once temas que golpearán *Sin filtro* nuestros oídos.

MAIXABEL
Iciar Bollaín
DIVISA

Maixabel Lasak astindu lazgarria sufritu zuen 2000an, ETAk bere senarra, Juan Mari Jauregi, hil zuenean. Alargunaren eta gizona hil zutenen arteko topaketa kontatzen du dokumentalak.

ENCANTO
AAVV
BUENA VISTA

Encanto, de Walt Disney Animation Studios, con canciones originales del premiado Lin-Manuel Miranda, cuenta la historia de los Madrigal, una extraordinaria familia que vive en una casa mágica en las montañas colombianas.

Descubre los libros de Carlos Ríos, el dietista-nutricionista que ha revolucionado las redes con su movimiento Realfooding®.

PAIDÓS

Badatoz jolasak!

-5% descuento

ekar

RHINO HERO JUNIOR - MIS PRIMEROS JUEGOS
HABA

Esta versión Junior de Rhino Hero inicia a los niños y niñas a partir de los dos años en la exitosa saga de juegos de Súper Rino.

TRES SON MULTITUD

PARIS
La Cité de la Lumière
DEVIR

Holmes
Sherlock & Mycroft
DEVIR

JUEGOS EXCLUSIVOS PARA DOS JUGADORES

DEVIR

MIMIQ
LÚDICO

Egizozu erronka zure memoriarri eta zure aurpegia gaitasunari, keinu egokia lortzeko!

CHROMINO
ASMODEE

Domino kromatikoa da jolas hau. Jokalari bakoitzak zortzi fitxa jasoko ditu. Horrez gain, mahaiaren erdian hasierako fitxa jarriko da, jolasatxeko.

PUZZLE BALL 3D GLOBO INFANTIL
RAVENSBURGER

Puzzle Ball 3D de la Tierra formado por 180 piezas. ¡Las piezas encajan a la perfección! Diámetro de veinte centímetros.

MATH DICE JR
THINKFUN

Un juego de mesa que es parte patata caliente y parte matemáticas. Piensa rápido, este juego de matemáticas es una carrera y no tienes que ser pillado con las dos parejas de dados ¡o quedas eliminado!

SWISH
THINKFUN

Swish es un juego de cartas de reconocimiento de patrones que desafía a un jugador a hacer "Swishes", antes que sus oponentes. Incluye 60 tarjetas transparentes.

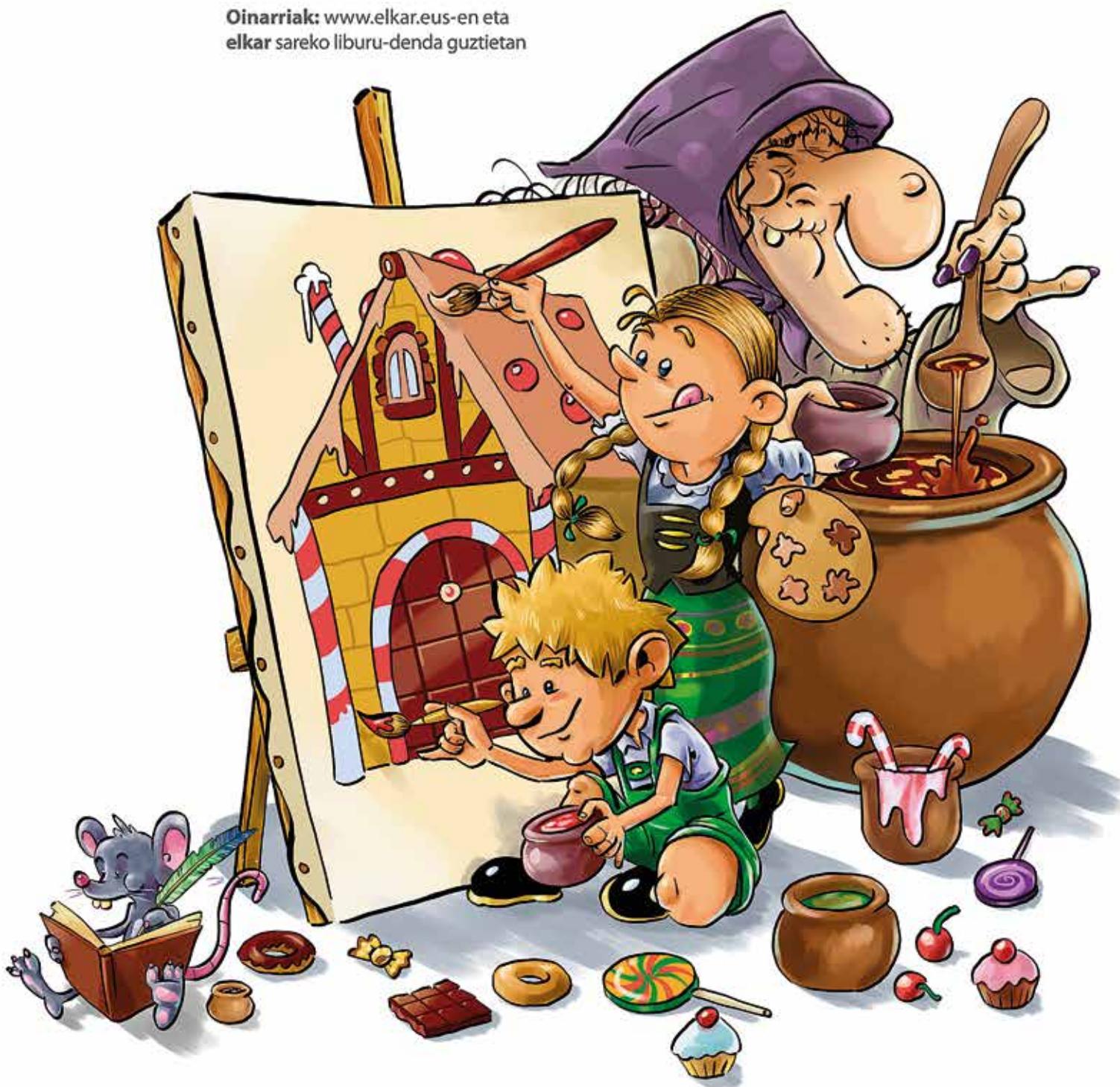
TORTILLA DE PATATAS
TRANJIS GAMES

Memoria jorratzen laguntzen du karta jolas honek. Presta zenezake patata tortilla perfektua?

14. ekar

ILUSTRAZIO ETA IPUIN LEHIAKETA

Oinarriak: www.elkar.eus-en eta
elkar sareko liburu-denda guztietañ

antolatzalea:

babesleak:

laguntzaileak:

